

JOHANA

Ūhoro Gūtuika Mūndū

¹ Kĩambĩrĩria-inĩ Ūhoro aarĩ o kuo, nake Ūhoro aatũūrĩte na Ngai, na Ūhoro aarĩ Ngai.

² We aatũūrĩte na Ngai kuuma o kĩaambĩrĩria.

³ Indo ciothe ciombirwo na ũndũ wake; gūtĩrĩ kĩndũ kĩa iria ciombirwo kĩaagĩire atarĩ ho.

⁴ Thĩinĩ wake kwarĩ muoyo, nague muoyo ũcio nĩguo warĩ ũtheri wa andũ.

⁵ Ūtheri ũcio nĩũtheraga nduma-inĩ, nayo nduma ndiigana kũũhoota.

⁶ Nĩguokire mūndũ watũmĩtwo nĩ Ngai; ee-tagwo Johana.

⁷ We okire arĩ mũira oimbũre ũhoro ũkonĩĩ ũtheri ũcio, nĩgeetha andũ othe metĩkie nĩ ũndũ wake.

⁸ We mwene tiwe warĩ ũtheri ũcio, no okire arĩ o ta mũira tu nĩgeetha oimbũre ũhoro wa ũtheri ũcio.

⁹ Ūtheri ũcio wa ma, ũrĩa ũtheragĩra o mūndũ o wothe, nĩwokaga thĩ.

¹⁰ We Ūhoro aarĩ gũkũ thĩ, no o na gũtuika thĩ yombirwo na ũndũ wake-rĩ, andũ a thĩ matiigana kũmũmenya.

¹¹ Okire gwake mwene, no andũ ake mwene matiigana kũmwĩtikĩra.

¹² No andũ arĩa othe maamwĩtikĩrĩre, o acio metĩkĩrĩre rĩitwa rĩake, nĩamahotithĩrie gũtuika ciana cia Ngai

13 ciana itaciarĩtwo nĩ thakame, kana igacia-rwo nĩ kwenda kwa mwĩrĩ kana kwenda kwa mũndũ, no iciarĩtwo nĩ kwenda kwa Ngai.

14 We Kiugo agĩtuĩka mũndũ na agĩtũũrania na ithuĩ. Nĩtuonete riiri wake, riiri wa Mũrũ wake wa Mũmwe, ũrĩa woimire kũrĩ Ithe aiyũrĩtwo nĩ ũtugi na ũhoru wa ma.

15 Johana nĩoimbũraga ũhoru wake. Aanagĩrĩra akoiga atĩrĩ, “Ũyũ nĩwe ũrĩa ndaaragia ũhoru wake ngiuga atĩrĩ, ‘Ũrĩa ũgũũka thuutha wakwa nĩ mũnene kũngĩra, tondũ aarĩ mbere yakwa.’ ”

16 Na kuuma ũiyũrĩrĩru wa ũtugi wake-rĩ, ithuothe nĩtwamũkĩrĩte irathimo nyingĩ mũno.

17 Tondũ watho wokire na Musa, no ũtugi na ũhoru ũrĩa wa ma ciokire na Jesũ Kristũ.

18 Gũtirĩ mũndũ o na ũrĩkũ ũrĩ ona Ngai, o tiga Mũrũ wake wa Mũmwe ũrĩa ũikarĩte hamwe na Ithe, na nĩwe ũtũmĩte amenyeke.

Johana Mũbatithania kuuga tiwe Kristũ

19 Na rĩrĩ, ũyũ nĩguo ũira wa Johana hĩndĩ ĩrĩa Ayahudi a Jerusalemu maamũtũmĩire athĩnjĩri-Ngai na Alawii makamũũrie we aarĩ ũ.

20 We ndaagire kuumbũra, no oimbũrire atekũhitha, akiuga atĩrĩ, “Niĩ ti niĩ Kristũ.”

21 Nao makĩmũũria atĩrĩ, “Wee ũkĩrĩ ũ? Wee nĩwe Elija?”

Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Aca, ti niĩ.”

Ningĩ makĩmũũria atĩrĩ, “Nĩwe Mũnabii ũrĩa?”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Aca.”

22 Mũthia-inĩ makĩmũũria atĩrĩ, “Wee ũkĩrĩ ũ? Tũhe macookio nĩguo tũcookerie arĩa

matūtũmire. Ũkuuga atĩa ha ũhoro waku mwene?”

²³ Johana akĩmacookeria na ciugo iria ciarĩtio nĩ mũnabii Isaia, akĩmeera atĩrĩ, “Niĩ ndĩ mũgambo wa mũndũ ũranĩrĩra werũ-inĩ akoiga atĩrĩ, ‘Rũngariai njĩra ya Mwathani.’ ”

²⁴ Na rĩrĩ, Afarisai amwe arĩa maatũmĩtwo

²⁵ makĩmũũria atĩrĩ, “Angĩkorwo we tiwe Kristũ, na tiwe Elija, o na kana Mũnabii ũrĩa-rĩ, ũkĩbatithanagia nĩkĩ?”

²⁶ Nake Johana akĩmacookeria atĩrĩ, “Niĩ ndĩmũbatithagia na maaĩ. No gatagatĩ-inĩ kanyu nĩ harĩ na ũmwe mũtooĩ.

²⁷ Ũcio nĩwe ũgũũka thuutha wakwa, o we ũrĩa itaagĩrĩire kuohora ndigi cia iraatũ ciake.”

²⁸ Maũndũ maya mothe mekĩkire itũũra-inĩ rĩa Bethania, mũrĩmo wa Rũũĩ rwa Jorodani, kũrĩa Johana aabatithanagĩria.

Jesũ Gatũrũme ka Ngai

²⁹ Mũthenya ũyũ ũngĩ, Johana akĩona Jesũ agĩũka na kũrĩ we, akiuga atĩrĩ, “Onei! Gatũrũme ka Ngai karĩa keheragia mehia ma kĩrĩndĩ!

³⁰ ũyũ nĩwe ndaaragia ũhoro wake rĩrĩa ndoi-gire atĩrĩ, ‘Mũndũ ũrĩa ũgũũka thuutha wakwa nĩ mũnene kũrĩ niĩ tondũ we aarĩ kuo mbere yakwa.’

³¹ Niĩ mwene ndiamũũĩ, no ndokire ngĩbatithanagia na maaĩ nĩgeetha aguũrĩrio andũ a Isiraeli.”

³² Ningĩ Johana akĩheana ũira ũyũ: “Nĩndonire Roho agĩikũrũka kuuma igũrũ atariĩ ta ndutura, agĩikara igũrũ rĩake.

33 Niĩ ndingĩamũmenyire, tiga ũrĩa wandũmire mbatithanagie na maaĩ aanjĩirire atĩrĩ, ‘Mũndũ ũrĩa ũkoona Roho agĩkũrũkĩra na aikare igũrũ rĩake-rĩ, ũcio nĩwe ũkaabatithanagia na Roho Mũtheru.’

34 Niĩ nĩnyonete ũguo na ngoimbũra atĩ ũyũ nĩwe Mũrũ wa Ngai.”

Arutwo a Mbere a Jesũ

35 Ningĩ mũthenya ũyũ ũngĩ, Johana agĩkorwo arĩ kũu o rĩngĩ marĩ na arutwo ake eerĩ.

36 Na rĩrĩa onire Jesũ akĩhĩtũka, akiuga atĩrĩ, “Onei Gatũrũme ka Ngai!”

37 Hĩndĩ irĩa arutwo acio eerĩ maiguire oiga ũguo, makĩrũmĩrĩra Jesũ.

38 Jesũ ehũgũra akĩmoona mamumĩte thutha, akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ atĩa mũrenda?”

Na makĩmwĩra atĩrĩ, “Rabii” (ũguo nĩ kuuga Mũrutani), “ũikaraga kũ?”

39 Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Ũkai na nĩmũkuona.”

Nĩ ũndũ ũcio magĩthiĩ makĩona kũrĩa aikaraga, na magĩkara nake mũthenya ũcio. Na kwarĩ ta thaa ikũmi.

40 Na rĩrĩ, ũmwe wa arutwo acio eerĩ arĩa maiguĩte ũrĩa Johana oigĩte na makĩrũmĩrĩra Jesũ aarĩ Anderea, mũrũ wa nyina na Simoni Petero.

41 Ũndũ wa mbere ũrĩa Anderea eekire nĩgũcaria mũrũ wa nyina Simoni, na kũmwĩra atĩrĩ, “Nĩtuonete Mesia” (nĩwe Kristũ).

42 Nake akĩmũtwara kũrĩ Jesũ.

Nake Jesũ akĩmũrora, akiuga atĩrĩ, “Wee nĩwe Simoni mũrũ wa Johana. Ũgũcooka gwĩtwo Kefa” (na rĩo rĩgĩtaũrwo nĩ kuuga Petero).

Jesũ gwĩta Filipu na Nathanieli

⁴³ Mũthenya ũyũ ũngĩ Jesũ agĩtua itua rĩa gũthĩ Galili. Agĩkora Filipu, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nũmĩrĩra.”

⁴⁴ Filipu, o ta Petero na Anderea, aarĩ wa itũũra rĩa Bethisaida.

⁴⁵ Filipu agĩkora Nathanieli, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩtuonete mũndũ ũrĩa Musa aandĩkire ũhoru wake Ibuku-inĩ rĩa Watho, na nowe anabii maandĩkire ũhoru wake, nake nĩwe Jesũ wa Nazarethi, mũrũ wa Jusufu.”

⁴⁶ Nake Nathanieli akĩmũũria atĩrĩ, “Kũrĩ kĩndũ kĩega kĩngiuma Nazarethi?”

Nake Filipu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ũka ũkoone.”

⁴⁷ Hĩndĩ ĩrĩa Jesũ onire Nathanieli agĩũka kũrĩ we, akĩaria ũhoru wake, akiuga atĩrĩ, “Onei Mũisraeli kũna ũtarĩ ũhinga.”

⁴⁸ Nake Nathanieli akĩmũũria atĩrĩ, “Ũnjũũ atĩa?”

Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩngũkuonete o na rĩrĩa uuma rungu rwa mũkũyũ, Filipu atanagwĩta.”

⁴⁹ Hĩndĩ ĩyo Nathanieli akiuga atĩrĩ, “Rabii, wee nĩwe Mũrũ wa Ngai; wee nĩwe Mũthamaki wa Isiraeli.”

⁵⁰ Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Wetĩkia tondũ nĩndakwĩra atĩ nĩnguonire ũrĩ rungu rwa mũkũyũ. Nĩũkuona maũndũ manene kũrĩ macio.”

51 Ningĩ akĩmeera atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, nĩmũkona igũrũ rĩhingũkĩte na araika a Ngai makĩambata na magũikũrũka, harĩ Mũrũ wa Mũndũ.”

2

Jesũ Kũgarũra Maaĩ Magatuĩka Ndibei

¹ Na rĩrĩ, mũthenya wa gatatũ nĩ kwagĩire na kihikanio kũu Kana ya Galili. Nyina wa Jesũ aarĩ kuo,

² nake Jesũ na arutwo ake o nao nĩmetĩtwo kĩhikanio-inĩ kũu.

³ Rĩrĩa ndibei yathirire,* nyina wa Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Matirĩ na ndibei ĩngĩ.”

⁴ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũtumia ũyũ, ndĩ na ũhoro ũrĩkũ nawe? Ihinda rĩakwa rĩtirĩ rĩrakinya.”

⁵ Nake nyina akĩira ndungata atĩrĩ, “Ĩkai ũrĩa wothe ekũmwĩra.”

⁶ Hau hakuhĩ nao nĩ haarĩ na ndigithũ ithathatũ cia maaĩ ciathondeketwo na ihiga, mũthemba ũrĩa wahũthagĩrwo nĩ Ayahudi magongona-inĩ mao ma gwĩtheria,† na o ĩmwe yaiyũragio nĩ ngeereni kuuma mĩrongo ĩrĩ nginya mĩrongo ĩtatũ.

⁷ Nake Jesũ akĩira ndungata icio atĩrĩ, “Iyũriai ndigithũ maaĩ”; nacio ikĩiyũria riita.

⁸ Agĩcooka agĩciĩra atĩrĩ, “Rĩu tahiai ĩmwe mũtwarĩre mũtabania wa iruga.”

---

* **2:3** Warĩ ũndũ wa thoni mũno kũrĩ andũ a mũciĩ ndibei ĩngĩathirire ũhiki-inĩ. † **2:6** Ayahudi meetĩkĩtie mũndũ nĩanyiitagwo nĩ thaahu o mũthenya, na nĩkĩo meethambaga moko hĩndĩ ciothe.

Nacio igĩka o ũguo,

⁹ nake mūtabilia wa iruga agĩcama maaĩ macio maagarũrĩtwo magatuĩka ndibei. Ndaamenyaga kũria yoimĩte, o na gũtuĩka ndungata iria ciatahĩte maaĩ nĩciamenyaga. Hĩndĩ ĩyo agĩta mũhikania keheri-inĩ

¹⁰ akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũndũ aambaga kũruta ndibei ĩria njega, na ageni maarĩkia kũnyua mũno, agacooka akaruta ĩria ĩtarĩ njega; no wee ũkũigĩte ĩria njega nginya rĩu.”

¹¹ Kĩu nĩkĩo kĩaama kĩa mbere kĩria Jesũ aaringire, na aakĩringĩire kũu Kana ya Galili. Akĩonania riiri wake, nao arutwo ake makĩmwĩtkia.

Jesũ Gũtheria Hekarũ

¹² Thuutha ũcio agĩkũrũka Kaperinaumu, marĩ na nyina, na ariũ a nyina, o na arutwo ake. Magĩikara kuo matukũ manini.

¹³ Rĩria Bathaka ya Ayahudi yakuhĩrĩirie-rĩ, Jesũ akĩambata, agĩthiĩ Jerusalemu.

¹⁴ Kũu hekarũ-inĩ nĩakorire andũ makĩendia ng’ombe, na ng’onde, na ndutura,[‡] o na angĩ maikarĩte metha-inĩ magĩceenjia mbeeca.

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio agĩthondeka mũcarica wa mĩkanda, na akĩmarutũrũra othe kuuma hekarũ-inĩ, hamwe na ng’onde, na ng’ombe; akĩhurunja mbeeca cia arĩa maacenjagia mbeeca na akĩng’aũrania metha ciao.

[‡] **2:14** Nyamũ cia kũrutwo magongona ciendagĩrio Ayahudi arĩa moimaga mabũrũri mangĩ magooka gũkũngũira ciathĩ icio.

16 Nao arĩa meendagia ndutura akĩmeera atĩrĩ, “Eheriai ici gũkũ! Mwahota atĩa gũtua nyũmba ya Baba ndũnyũ!”

17 Nao arutwo ake makĩirikana nĩ kwandĩkitwo atĩrĩ, “Kĩyo kĩa ndĩ nakĩo kĩa nyũmba yaku nĩkĩo gĩkaandĩa.”

18 Hĩndĩ iyo Ayahudi makĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ kĩaama kĩrikũ ũngĩtũringĩra gĩa gũtuonia ũhoti ũrĩa ũrĩ nago wa gwĩka maũndũ macio mothe?”

19 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Thariai hekarũ ĩno, na nĩngũmĩaka rĩngĩ na mĩthenya ĩtatũ.”

20 Nao Ayahudi magĩcookia atĩrĩ, “Hekarũ ĩno yakirwo na mĩaka mĩrongo ĩna na ĩtandatũ, nawe ũkũmĩaka na mĩthenya ĩtatũ?”

21 No rĩrĩ, hekarũ ĩrĩa aaragia ũhoru wayo nĩ mwĩrĩ wake.

22 Na thuutha wake kũriũkio kuuma kũrĩ arĩa akuũ-rĩ, arutwo ake makĩirikana ũrĩa oigĩte. Nao magĩĩtikia Maandĩko, o na ciugo icio Jesũ aarĩtie.

23 Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩrĩa aarĩ Jerusalemu hĩndĩ ya Gĩathĩ kĩa Bathaka, andũ aingĩ makĩona ciamia iria aaringaga, nao magĩĩtikia rĩitwa rĩake.

24 No Jesũ ndaigana kũmeĩhokera, nĩgũkorwo nĩooĩ andũ othe.

25 Ndaabataragio nĩ ũira wa mũndũ, ũkonĩ mũndũ ũrĩa ũngĩ, nĩgũkorwo nĩamenyaga kĩa kĩrĩ thĩnĩ wa mũndũ.

3

Jesũ na Nikodemo

1 Na rĩrĩ, kwarĩ na mũndũ wa Afarisai wetagwo Nikodemo, warĩ wa kĩaama kĩa gĩathanaga kĩa Ayahudi.

2 Nĩokire kũrĩ Jesũ ũtukũ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Rabii, nĩtũũĩ we ũrĩ mũrutani uumĩte kũrĩ Ngai. Nĩgũkorwo gũtirĩ mũndũ ũngĩhota kũringa ciamia iria ũringaga Ngai atarĩ hamwe nake.”

3 Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Ngũkwĩra atĩrĩ na ma, gũtirĩ mũndũ ũngĩona ũthamaki wa Ngai atangĩciarwo rĩngĩ.”

4 Nake Nikodemo akĩmũũria atĩrĩ, “Mũndũ angĩciarwo atĩa arĩ mũkũrũ? Ti-itherũ ndangĩhota gũtoonya nda ya nyina hĩndĩ ya keerĩ nĩguo aciarwo!”

5 Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ngũkwĩra atĩrĩ na ma, gũtirĩ mũndũ ũngĩtoonya ũthamaki-inĩ wa Ngai atangĩciarwo na maaĩ na Roho.

6 Mwĩrĩ ũciaraga mwĩrĩ, no Roho aciaraga roho.

7 Ndũkagegio nĩ ũguo ndoiga atĩ, ‘No nginya ũciarwo rĩngĩ.’

8 Rũhuho rũhurutanaga na kũrĩa rĩngĩenda. Ũiguaga rũkĩhurutana, no ndũmenyaga kũrĩa rumĩte kana kũrĩa rũrorete. Ũguo noguo gũtariĩ harĩ mũndũ ũrĩa wothe ũciarĩtwo nĩ Roho.”

9 Nake Nikodemo akĩmũũria atĩrĩ, “Ũndũ ũcio ũngĩhoteka atĩa?”

10 Nake Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Wee ũrĩ mũrutani wa Isiraeli na ndũrataũkĩrwo nĩ maũndũ maya?”

11 Ngũkwĩra atĩrĩ na ma, twaragia ũrĩa tũũĩ, na tũkoimbũra ũrĩa tuonete, no inyuĩ, mũtiĩtikagĩra ũira witũ.

12 Ndakwĩra maũndũ ma gũkũ thĩ, waga gwĩtĩkia; ũngĩtĩkia atĩa ingĩkwĩra maũndũ ma na igũrũ?

13 Gũtirĩ mũndũ ũrĩ wathiĩ igũrũ tiga ũrĩa woimire igũrũ, na nĩwe Mũrũ wa Mũndũ.”

14 Na o ta ũrĩa Musa aambararirie nyoka ya gĩcango werũ-inĩ, ũguo no taguo Mũrũ wa Mũndũ akaambarario,

15 nĩguo ũrĩa wothe ũmwĩhokete agĩe na muoyo wa tene na tene.

16 “Nĩgũkorwo Ngai nĩendire kĩrĩndĩ, akĩruta Mũrũ wake wa mũmwe, nĩgeetha mũndũ o wothe ũmwĩtĩkĩtie ndakoore, no agĩe na muoyo wa tene na tene.

17 Nĩgũkorwo Ngai ndaatũmire Mũrũwe gũkũ thĩ aciirithie kĩrĩndĩ, no nĩguo kĩrĩndĩ kĩhonoke nĩ ũndũ wake.

18 ũrĩa wothe ũmwĩtĩkĩtie ti wa gũciirithio, no ũrĩa wothe ũtamwĩtĩkĩtie ũcio nĩarĩkĩtie gũtuĩrwo ciira, nĩgũkorwo ndehokete rĩitwa rĩa Mũrũ wa Ngai wa mũmwe.

19 Rĩĩrĩ nĩrĩo ituĩro: ũtheri nĩwokire gũkũ thĩ, no andũ makĩenda nduma gũkĩra ũtheri, nĩ ũndũ ciĩko ciao ciarĩ njũru.

20 Mũndũ o wothe wĩkaga ũũru nĩathũire ũtheri, na ndangiumĩra ũtheri-inĩ nĩ gwĩtigĩra ciĩko ciake itikoimbũke.

21 No mũndũ ũrĩa wothe wĩkaga maũndũ ma ma nĩoimagĩra ũtheri-inĩ, nĩguo kuonekane kũna atĩ ũguo ekĩte nĩ Ngai ũmũhotithĩtie.”

Ũira wa Johana Mũbatithania ũkonĩ Jesũ

22 Thuutha wa ũguo, Jesũ na arutwo ake nĩmoimagarire magĩthiĩ bũrũri wa Judea, kũrĩa aikarangire nao, na akabatithanagia.

23 O nake Johana nĩabatithanagĩria Ainoni gũkuhĩ na Salimu, nĩgũkorwo kũu nĩ kwarĩ maaĩ maingĩ, nao andũ nĩmookaga kuo kaingĩ kaingĩ mabatithio.

24 (Hĩndĩ ĩyo Johana ndaakoretwo aikĩtio njeera.)

25 Nĩ kwagĩire na ngarari gatagatĩ-inĩ ka arutwo amwe a Johana na Mũyahudi ũmwe ũhoroinĩ wa mĩtugo yao ya gwĩtheria.

26 Magĩũka kũrĩ Johana makĩmwĩra atĩrĩ, “Rabii, mũndũ ũrĩa mũraarĩ nake mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa Jorodani, ũrĩa wee warutire ũira ũmũkonĩrĩ, nĩarabatithania, nao andũ othe nĩmarathiĩ kũrĩ we.”

27 Ũhoroinĩ ũcio Johana agĩcookia atĩrĩ, “Mũndũ ndarĩ ũndũ angĩamũkĩra o tiga ũrĩa aheetwo kuuma igũrũ.

28 Inyuĩ ene no mũheane ũira muuge atĩ nĩndoigire atĩrĩ, ‘Nĩ ti nĩ Kristũ, no ndũmĩtwo njũke mbere yake.’

29 Mũhiki nĩ wa mũhikania. No rĩrĩ, mũrata wa mũhikania ũrĩa ũmũrũgamĩrĩire nĩamũthikagĩrĩria, na akaiyũrwo nĩ gĩkeno rĩrĩa aigua mũgambo wa mũhikania. Gĩkeno ta kũu nĩkĩo ndĩ na kĩo, na rĩu nĩgĩkinyanĩru.

30 We no nginya akĩrĩrĩrie kũneneha, na nĩ ngĩrĩrĩrie kũnyiiha.

31 “Ũrĩa uumĩte igũrũ nĩ mũnene kũrĩ andũ othe; nake ũrĩa uumĩte thĩ nĩ wa gũkũ thĩ, na

maũndũ marĩa aragia no ma gũkũ thĩ. Ūrĩa uumĩte igũrũ arĩ igũrũ rĩa andũ arĩa angĩ othe.

³² We oimbũraga maũndũ marĩa onete na akaigua no gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wĩtikagĩra ũira wake.

³³ Mũndũ ũrĩa wĩtikĩrĩte ũira ũcio nĩahũũrĩte mũhũũri atĩ Ngai nĩ wa ma.

³⁴ Nĩgũkorwo ũrĩa Ngai atũmĩte aragia ciugo cia Ngai nĩ ũndũ Ngai aheanaga Roho hatarĩ gĩthimi.

³⁵ Ithe nĩendete Mũriũ na nĩ aigĩte indo ciothe moko-inĩ make.

³⁶ Ūrĩa wothe wĩtikĩtie Mũriũ, arĩ na muoyo wa tene na tene, no ũrĩa wothe ũregete Mũriũ ndakona muoyo, nĩgũkorwo egũtũura arakarĩirwo nĩ Ngai.”

4

Jesũ Kwaria na Mũtumia Mũsamaria

¹ Afarisai nĩmaiguire atĩ Jesũ nĩagĩaga na arutwo aingĩ gũkĩra Johana na akamatithia,

² o na gũtuĩka, ti Jesũ wabatithanagia, no nĩ arutwo ake.

³ Hĩndĩ ĩrĩa Mwathani aamenyire ũhoru ũcio, akiuma Judea na agĩcooka Galili o rĩngĩ.

⁴ Na rĩrĩ, no nginya angĩatuĩkanĩirie bũrũri wa Samaria.

⁵ Nĩ ũndũ ũcio, agĩkinya itũũra rĩarĩ Samaria rĩetagwo Sukaru, hakuhĩ na gĩthaka kĩa Jakubu aaheete mũriũ Jusufu.

⁶ Nakĩo gĩthima kĩa Jakubu nĩkuo kĩarĩ, nake Jesũ, tondũ wa kũnoga nĩ rũgendo, agĩkara thĩ hau gĩthima-inĩ. Na kwarĩ ta thaa thita.

7 Na rĩria mūtumia ũmwe Mūsamaria okire gũtaha maaĩ-rĩ, Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “No ũũhe maaĩ ma kũnyua?”

8 (Hĩndĩ ĩyo arutwo ake nĩmathiĩte kũgũra irio itũũra-inĩ.)

9 Nake mūtumia ũcio Mūsamaria akĩmwĩra atĩrĩ, “Wee ũrĩ Mũyahudi na nĩ ndĩ mūtumia Mūsamaria. Ũngĩkĩhooya gĩa kũnyua atĩa?” (Nĩgũkorwo Ayahudi matirĩ ngwatanĩro na Asamaria.)

10 Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Korwo nĩũũĩ kĩheo kĩa Ngai na ũkamenya nũũ ũrakũhooya maaĩ ma kũnyua, wee nĩwe ũngĩamũhooya nake nĩangĩakũhe maaĩ ma muoyo.”

11 Nake mūtumia ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthuri ũyũ, ndũrĩ na kĩndũ gĩa gũtaha maaĩ nakĩo, na gĩthima gĩkĩ nĩ kĩriku. Ũngĩkĩruta kũ maaĩ macio ma muoyo?”

12 Anga ũkĩrĩ mũnene gũkĩra ithe witũ Jakubu ũrĩa watũheire gĩthima gĩkĩ, na we mwene aatũũrĩte anyuuaga maaĩ kuuma kĩo o hamwe na ariũ ake na ndũũru ciake cia mbũri na cia ng’ombe?”

13 Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũndũ o wothe ũnyuuaga maaĩ maya nĩanyootaga rĩngĩ,

14 no ũrĩa wothe ũkũnyua maaĩ marĩa ngaamũhe ndarĩ hĩndĩ akaanyoota. Ti-itherũ, maaĩ marĩa ngũmũhe megũtuĩka gĩthima kĩa maaĩ thĩinĩ wake, gĩtherũkage muoyo wa tene na tene.”

15 Nake mūtumia ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthuri ũyũ, he maaĩ macio nĩguo

ndikananyoote rĩngĩ, na ndige gũũkaga haha gũtaha maaĩ.”

16 Nake akĩmwĩra atĩrĩ, “Thiĩ wĩte mũthuuriguo mũũke nake.”

17 Nake mũtumia ũcio akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ ndirĩ na mũthuuri.”

Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ waria ma rĩrĩa woiga atĩ ndũrĩ na mũthuuri.

18 Ũhoru wa ma nĩ atĩ ũkoretwo ũrĩ na athuuri atano, na mũndũ mũrũme ũrĩa ũrĩ nake rĩu ti mũthuuriguo.* Ũguo woiga nĩ ũhoru wa ma.”

19 Nake mũtumia ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthuuri ũyũ, nĩndĩrona atĩ wee ũrĩ mũnabi.

20 Maithe maitũ maahooyagĩra Ngai kĩrĩma-inĩ gĩkĩ, no inyuĩ Ayahudi muugaga atĩ Jerusalemu nokuo kũndũ kũrĩa twagĩrĩrwo nĩkũhooyagĩra Ngai.”

21 Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Mũtumia ũyũ, njĩtĩkia, kũrĩ ihinda rĩroka rĩrĩa mũtakaahooyagĩra Baba kĩrĩma-inĩ gĩkĩ o na kana Jerusalemu.

22 Inyuĩ Asamaria mũhooyaga kĩrĩa mũtooĩ; no ithuĩ tũhooyaga kĩrĩa tũũ, nĩgũkorwo ũhonokio uumĩte kũrĩ Ayahudi.†

23 No ihinda nĩrĩroka na rĩu nĩrĩkinyu, rĩrĩa arĩa mahooyaga na ma makaahooyaga Baba na roho, na mamũhooyage na ma, nĩgũkorwo nĩ andũ ta acio Baba acaragia a kũmũhooyaga.

---

* **4:18** Ayahudi moigaga atĩ mũtumia nĩangĩateirwo nĩ athuuri eerĩ kana atatũ, no angĩakĩririe hau onekaga arĩ mũndũ mwĩhia biũ. † **4:22** Asamaria maarĩ na maandĩko ma mabuku o marĩa matano ma Musa, na matiametĩkĩtie mothe. Meetĩkĩtie Mesia, we Mũhonokia, akoima kũrĩ Ayahudi.

24 Ngai nĩ roho, nao arĩa mamũhooyaga no nginya mamũhooyage na roho, na mamũhooyage na ma.”

25 Nake mūtumia ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩnjũũ atĩ Mesia” (ũrĩa wĩtagwo Kristũ) “nĩarooka. Hĩndĩ irĩa agooka nĩagatũtaarĩria maũndũ mothe.”

26 Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Nĩ ndĩrakwarĩria nĩ nĩ we.”

Arutwo Gũcooka harĩ Jesũ

27 O ihinda-inĩ rĩu arutwo ake magĩũka, na makĩgega maakora akĩaranĩria na mūtumia. No gũtirĩ o na ũmwe woririe atĩrĩ, “Nĩ kĩ ũrenda?” kana akĩũria, “Ūraaranĩria nake nĩkĩ?”

28 O hĩndĩ iyo mūtumia ũcio agĩtiga ndigithũ yake ya maaĩ, agĩcooka itũũra-inĩ, akĩira andũ atĩrĩ,

29 “Ūkai, mũkone mũndũ wanjĩra maũndũ marĩa mothe ndaaneka. Ūcio no akorwo nĩwe Kristũ?”

30 Nao makiuma kũu itũũra-inĩ, magĩthĩ harĩa Jesũ aarĩ.

31 Mũira wa makinye, arutwo ake makĩmũringĩrĩria makĩmwĩra atĩrĩ, “Rabii, rĩa irio.”

32 Nowe akĩmeera atĩrĩ, “Ndĩ na irio cia kũrĩa, iria mũtarĩ ũndũ wacio mũũĩ.”

33 Nao arutwo ake makĩũrania atĩrĩ, “Kaĩ hihi harĩ mũndũ ũmũreheire irio?”

34 Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Irio ciakwa nĩ gwĩka wendi wa ũrĩa wandũmire na kũrũkia wĩra wake.

35 Githĩ mũtiugaga atĩ, ‘Nĩ mĩeri ĩna ĩtigarĩte magetha makinye?’ Ngũmwĩra atĩrĩ, hingũrai

maitho manyu muone mĩgũnda! Magetha nĩmakinyu.

³⁶ O na rĩu mũgethi nĩagĩaga na mũcaara wake, o na nĩagethaga magetha ma muoyo wa tene na tene, nĩgeetha mũhaandi na mũgethi makenanĩre hamwe.

³⁷ Amu nĩ ũhoru wa ma ũrĩa uugaga atĩ, ‘Ũmwe ahaandaga, nake ũngĩ akagetha.’

³⁸ Nĩi ndaamũtũmire mũkagethe kĩrĩa mũtarutĩre wĩra. Angĩ nĩo marutĩte wĩra mũritũ, na inyuĩ mũkagetha uumithio wa wĩra wao.”

Asamaria Aingĩ Gwĩtĩkia

³⁹ Nao Asamaria aingĩ kuuma itũũra rĩu makĩmwĩtĩkia nĩ ũndũ wa ũira wa mũtumia ũcio, tondũ nĩameerire atĩrĩ, “Nĩanjũrĩre maũndũ marĩa mothe ndaneeka.”

⁴⁰ Nĩ ũndũ ũcio, hĩndĩ ĩrĩa Asamaria mokire kũrĩ Jesũ, makĩmũringĩrĩria aikaranie nao, nake agĩikara mĩthenya ĩrĩ.

⁴¹ Na tondũ wa ciugo ciake, andũ angĩ aingĩ magĩtĩkia.

⁴² Magĩkĩra mũtumia ũcio atĩrĩ, “Ithuĩ tũtĩretĩkia no ũndũ wa ũrĩa ũratwĩrĩre; rĩu nĩtwĩguĩrĩre ithuĩ ene na tũkamenya atĩ mũndũ ũyũ ti-itherũ nĩwe Mũhonokia wa kĩrĩndĩ.”

Jesũ Kũhonia Mwana wa Mũnene

⁴³ Thuutha wa mĩthenya ĩyo ĩrĩ, akiumagara agĩthĩ Galili.

⁴⁴ (Amu Jesũ we mwene nĩoigĩte atĩ mũnabii ndatĩagwo bũrũri-inĩ wake mwene.)

45 Rĩrĩa aakinyire Galili, andũ a Galili makĩmũnyiita ũgeni. Nĩmonete ũrĩa wothe ekĩte Jerusalemu hĩndĩ ya Gĩathĩ gĩa Bathaka, nĩgũkorwo o nao maarĩ kuo.

46 O rĩngĩ agĩceera Kana ya Galili, kũrĩa aagarũrĩte maaĩ magatuĩka ndibei. Na kũu Kaperinaumu nĩ kwarĩ na mũndũ ũmwe mũnene warĩ na mũriũ mũrũaru.

47 Rĩrĩa mũndũ ũcio aaiguire atĩ Jesũ nĩoimĩte Judea agooka Galili, agĩthiĩ kũrĩ we, akĩmũthaitha athiĩ akahonie mũriũ, ũrĩa warĩ hakuhi gũkua.

48 Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Inyuĩ mũtangĩona ciama na morirũ, mũtingĩtikia.”

49 Nake mũnene ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthuuri ũyũ, nĩtũikũrũke mwana wakwa atanakua.”

50 Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Inũka. Mũrũguo nĩekũhona.”

Mũndũ ũcio agĩtikia ũguo Jesũ aamwĩrire, na akĩinũka.

51 Naarĩ njĩra akĩinũka, ndungata ciake ikĩmũtũnga na ndũmĩrĩri atĩ mũrũwe arĩ o muoyo.

52 Rĩrĩa aamooririe nĩ ta thaa ciigana mũriũ aambĩrĩrie kũigua wega, makĩmwĩra atĩrĩ, “Ira thaa mũgwanja nĩguo araahonire.”

53 Nake ithe akĩmenya atĩ thaa icio nocio Jesũ aramwĩrĩte atĩrĩ, “Mũrũguo nĩekũhona.” Nĩ ũndũ ũcio we na nyũmba yake yothe magĩtikia.

54 Gikiĩ nĩkĩo kĩarĩ kĩama gĩa keerĩ kĩrĩa Jesũ aaringire kũu Galili, oimĩte Judea.

5

Jesũ Kũhonia Karia-inĩ

¹ Thuutha wa maũndũ macio Jesũ nĩambatire Jerusalemu tondũ nĩ kwarĩ na gĩathĩ kĩa Ayahudi.

² Na rĩrĩ, kũu Jerusalemu hakuhĩ na Kĩhingo-kĩa-Ng'ondũ nĩ kwarĩ na karia geetagwo na Kĩhibirania Bethesida, nako gaathiũrũrũkiirio nĩ ithaku ithano ciarĩ ngite.

³ Kũu nĩkuo gwakomagwo nĩ ikundi nene cia andũ arĩa maarĩ arũaru, ta atumumu, na cionje, na arĩa maakuĩte ciĩga (meetereire maaĩ moinjugwo.

⁴ Nĩgũkorwo nĩ kũrĩ hĩndĩ mũraika wa Mwathani aikũrũkaga akoinjuga maaĩ karia-inĩ kau; na mũndũ wa mbere kũrika kuo maaĩ moinjugwo, nĩahonagio mũrimũ o wothe ũrĩa aarĩ nagu.)

⁵ Na hau nĩ haarĩ mũndũ ũmwe watũũrite arĩ mũrũaru miaka mĩrongo itatũ na ĩnana.

⁶ Hĩndĩ ĩrĩa Jesũ aamuonire akomete hau, na akĩmenya atĩ atũũrite ũguo ihinda iraaya, akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩũkwenda kũhonio?”

⁷ Nake mũndũ ũcio warũarĩte akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthuuri ũyũ, ndirĩ na mũndũ wa kũndikia thĩinĩ wa karia rĩrĩa maaĩ moinjugwo. Ngĩgeria gũtoboka thĩinĩ-rĩ, mũndũ ũngĩ agatoboka mbere yakwa.”

⁸ Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũkĩra, oya kĩbarĩ gĩaku, wĩtware!”

⁹ Na o rĩmwe mũndũ ũcio akĩhona, akĩoya kĩbarĩ gĩake, na agĩitwara.

Na rĩrĩ, mũthenya ũcio gwekĩkire ũguo warĩ wa Thabatũ,

¹⁰ na nĩ ũndũ ũcio Ayahudi makĩira mũndũ ũcio wahonetio atĩrĩ, “Ũmũthĩ nĩ mũthenya wa Thabatũ; watho ndũgwĩtikĩrĩtie ũkuue kĩbarĩ gĩaku.”

¹¹ Nowe akĩmacookeria atĩrĩ, “Mũndũ ũrĩa ũhonorie anjĩirire atĩrĩ, ‘Oya kĩbarĩ gĩaku, wĩtware.’ ”

¹² Nĩ ũndũ ũcio makĩmũuria atĩrĩ, “Mũndũ ũcio ũkwĩrĩre woe kĩbarĩ wĩtware nũ?”

¹³ Mũndũ ũcio wahonetio ndaamenyaga nũ wamũhonetie, tondũ Jesũ aakoretwo orĩre kĩrĩndĩ-inĩ kĩrĩa kĩarĩ hau.

¹⁴ Thuutha ũcio Jesũ akĩmũkora hekarũ-inĩ, akĩmwĩra atĩrĩ, “One, rĩu nĩuhonete. Ndũgacooke kwĩhia ndũkae gũkorwo nĩ ũndũ mũũru kũrĩ ũcio.”

¹⁵ Nake mũndũ ũcio agĩthiĩ na akĩira Ayahudi atĩ Jesũ nĩwe wamũhonetie.

Kũgĩa Muoyo thĩinĩ wa Mũriũ

¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio, Ayahudi makĩnyariira Jesũ, tondũ ekĩte maũndũ macio mũthenya wa Thabatũ.

¹⁷ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Baba atũũrĩte o arĩ wĩra-inĩ wake nginya rĩu, na o na nĩ no ndĩraruta wĩra.”

¹⁸ Nĩ ũndũ wa gĩtũmi kũu, Ayahudi magĩkĩrĩrĩria kũgeria kũmũũraga; nĩgũkorwo to mũthenya wa Thabatũ aathũkagia, no o na nginya nĩetaga Ngai ithe wake mwene, na ũguo akeiganania na Ngai.

¹⁹ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, Mũriũ ndarĩ ũndũ angĩka we

mwene, tige o ũrĩa onaga Ithe agĩka, nĩgũkorwo maũndũ marĩa Ithe ekaga no mo Mũriũ o nake ekaga.

²⁰ Nĩgũkorwo Ithe nĩendete Mũriũ, na nĩamuonagia maũndũ mothe marĩa ekaga, Ĩĩ, na nĩakamuonia maũndũ manene o na gũkĩra maya, nĩgeetha o na inyuĩ mũgege.

²¹ O ta ũrĩa Ithe ariũkagia andũ arĩa akuũ akamahe muoyo, noguo o nake Mũriũ aheaga muoyo o ũrĩa angĩenda kũhe.

²² Na ningĩ-rĩ, ithe ndarĩ mũndũ atuagĩra ciira, no ehokeire Mũriũ ũtuanĩri wothe wa ciira,*

²³ nĩgeetha andũ othe matĩage Mũriũ o ta ũrĩa matĩaga Ithe. Ũrĩa ũtatĩaga Mũriũ ndatĩaga Ithe ũrĩa wamũtũmire.

²⁴ “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ũrĩa wothe ũiguaga kiugo gĩakwa na agetĩkia ũrĩa wandũmire, arĩ na muoyo wa tene na tene; na ti wa gũciirithio nĩarĩkĩtie kuuma gĩkuũ-inĩ agatoonya muoyo-inĩ.

²⁵ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, kũrĩ ihinda rĩrooka, na rĩu nĩikinyu rĩrĩa akuũ makaigua mũgambo wa Mũrũ wa Ngai, nao arĩa makaũigua nĩ magaatũũra muoyo.

²⁶ Nĩgũkorwo o ta ũrĩa Ithe arĩ na muoyo thĩinĩ wake mwene, no taguo ahotithĩtie Mũriũ kũgĩa na muoyo thĩinĩ wake mwene.

²⁷ Na nĩamũheete ũhoti wa gũtuanĩra ciira nĩ tondũ nĩ Mũrũ wa Mũndũ.

---

* **5:22** Ayahudi meetĩkĩtie atĩ Ngai Ithe nĩwe warĩ mũciirithia wa andũ othe. Nĩ ũndũ ũcio ũrutani ũyũ nĩmawonire ta ũtaarĩ wa ma.

28 “Mūtikagegio nĩ ũhoro ũcio, nĩgũkorwo ihinda nĩrĩroka rĩrĩa andũ arĩa othe mariĩ mbĩrĩra-inĩ makaigua mũgambo wake

29 na moime kuo, arĩa mekĩte wega mariũke nĩguo matũũre muoyo, nao arĩa mekĩte ũũru mariũke nĩguo matuĩrwo ciira.

30 Ndirĩ ũndũ ingĩhota gwĩka niĩ mwene; nduanagĩra ciira kũringana na ũrĩa njiguaga, na itua rĩakwa nĩ rĩa kĩhooto, nĩgũkorwo ndicara-gia gwĩkenia niĩ mwene, tiga gũkenia ũrĩa wandũmire.

Ūira Ūkonĩ Jesũ

31 “Ingĩheana ũira ũgonĩ niĩ mwene-rĩ, ũira ũcio wakwa ndũngĩtuĩka wa ma.

32 Nĩ kũrĩ na ũngĩ ũrĩa uumbũraga ũhoro wakwa, na nĩnjũũĩ atĩ ũira wake igũrũ rĩakwa nĩ wa ma.

33 “Inyuĩ nĩmwatũmanire kũrĩ Johana, nake nĩaheanire ũira wa ma.

34 Ti atĩ nĩnjĩtikagĩra ũira wa mũndũ; no nĩndĩũgwetaga nĩgeetha mũhonokio.

35 Johana aarĩ tawa ũrĩa wakanire na ũkĩmũrĩka, na inyuĩ mũgĩthuura gũkenera ũtheri wake kwa ihinda.

36 “Niĩ ndĩ na ũira mũnene gũkĩra ũcio wa Johana. Nĩgũkorwo wĩra ũrĩa Baba aaheete ndĩkie, na noguo ndĩraruta, nĩguo uumbũraga atĩ Baba nĩwe ũndũmĩte.

37 Nake Baba ũrĩa wandũmire nĩaheanĩte ũira ũgonĩ we mwene. Inyuĩ mũtirĩ mwaigua mũgambo wake kana mũkona ũrĩa atariĩ,

38 o na kiugo gĩake gĩtitũũraga thĩnĩ wanyu, tondũ mũtiĩtikĩtie ũrĩa aatũmire.

39 Inyuĩ mĩtuĩragia Maandĩko tondũ mwĩciiragia atĩ na ũndũ wamo nĩmwĩgwatĩire muoyo wa tene na tene. Maandĩko macio nĩmo moimbũraga ũhoru ũrĩa ũngoniĩ,

40 no nĩmũregaga gũũka kũrĩ nĩ mũgĩe na muoyo.

41 “Nĩ ndiĩtikagĩra ũgooci kuuma kũrĩ andũ,

42 no inyuĩ nĩndĩmũũ. Ngamenya atĩ inyuĩ mũtirĩ na wendo wa Ngai ngoro-inĩ cianyu.

43 Njũkĩte thĩinĩ wa rĩitwa rĩa Baba na mũtinjĩtikagĩra; no mũndũ ũngĩ angĩũka na rĩitwa rĩaake mwene, nĩmũkũmwĩtikĩra.

44 Mũngĩtikia atĩa angĩkorwo mwĩtikagĩra ũgooci kuuma kũrĩ andũ arĩa angĩ, no mũticaragia ũgooci ũrĩa uumaga kũrĩ Ngai o ũcio ũmwe?

45 “No mũtigeciirie atĩ nĩngamũthitanga mbere ya Baba. Musa ũrĩa inyuĩ mwĩhokeete nĩwe mũmũthitangi.

46 Korwo nĩmwĩtikĩtie Musa-rĩ, no mũnjĩtikie, nĩgũkorwo nĩ ũhoru wakwa aandĩkire.

47 No kuona atĩ mũtiĩtikĩtie ũrĩa aandĩkire-rĩ, mũngĩgĩtikia atĩa ũrĩa njugaga?”

6

Jesũ Kũhũũnia Andũ Ngiri Ithano

1 Thuutha wa maũndũ macio, Jesũ akĩringa mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa Iria rĩa Galili (na norĩo rĩitagwo Iria rĩa Tiberia),

2 nakĩo kĩrĩndĩ kĩnene kĩa andũ gĩkĩmũrũmĩrĩra tondũ nĩkĩoneete ciama iria aaringĩire andũ arĩa maarĩ arũaru.

³ Nake Jesũ akĩambata kĩrĩma-inĩ, agĩikara thĩ marĩ hamwe na arutwo ake.

⁴ Nakĩo Gĩathĩ gĩa Bathaka ya Ayahudi nĩgĩakuhĩrĩrie.

⁵ Rĩrĩa Jesũ aarorire akĩona kĩrĩndĩ kĩnene gĩgĩũka kũrĩ we, akĩũria Filipu atĩrĩ, “Tũkũgũra mĩgate kũ andũ aya marĩe?”

⁶ Oririe ũguo nĩguo amũgerie, nĩgũkorwo we nĩooĩ ũrĩa egwĩka.

⁷ Nake Filipu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũcara wa mĩeri ĩnana ndũngĩgũra mĩgate ya kũigana nĩguo o mũndũ arũme kenyũ!”

⁸ Nake mũrutwo ũngĩ wake wetagwo Anderea, mũrũ wa nyina na Simoni Petero, akiuga atĩrĩ,

⁹ “Haha harĩ kahĩ karĩ na mĩgate ĩtano ya mũtu wa cairi na thamaki igĩrĩ nini, no ĩngĩkĩigana atĩa andũ marĩ aingĩ ũũ?”

¹⁰ Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Ĩraai andũ maikare thĩ.” Hau maarĩ haarĩ na nyeki nyingĩ, nao arũme magĩikara thĩ, na maarĩ ta arũme ngiri ithano.

¹¹ Jesũ agĩcooka akĩoya mĩgate ĩyo, agĩcookia ngaatho na akĩgaĩra arĩa maikarĩte thĩ kũringana na mũigana ũrĩa o mũndũ angĩendire. Agĩcooka agĩĩka o ũguo na thamaki.

¹² Rĩrĩa othe maarĩire na makĩhũũna, akĩra arutwo ake atĩrĩ, “Ũnganiai cienyũ iria ciatigara. Mũtikareke kĩndũ o na kĩrĩkũ kĩũrĩre.”

¹³ Nĩ ũndũ ũcio magĩciũngania, makĩiyũria ik-abũ ikũmi na igĩrĩ na icunjĩ cia mĩgate ĩrĩa ĩtano ya cairi, iria ciatigirio nĩ andũ acio maarĩkia kũrĩa.

14 Thuutha wa andũ kuona ciama iria Jesũ aaringĩte, makĩambĩrĩria kuuga atĩrĩ, “Ti-itherũ ũyũ nĩwe mũnabii ũrĩa ũgooka gũkũ thĩ.”

15 Nake Jesũ akĩmenya atĩ nĩmendaga mamũtue mũthamaki wao na hinya, nĩ ũndũ ũcio akĩmeherera o rĩngĩ, akĩambata kĩrĩma-inĩ arĩ wiki.

Jesũ Kũgerera Maaĩ Igũrũ

16 Rĩrĩa gwakinyire hwaĩ-inĩ arutwo ake magĩikũrũka nginya iria-inĩ,

17 magĩtoonya marikabu, makĩringa iria marorete Kaperinaumu. Hĩndĩ ĩyo kwarĩ nduma, na Jesũ ndaathiĩte kũrĩ o.

18 Nĩ kwarĩ na makũmbĩ ma maaĩ tondũ wa rũhuho rũnene rũrĩa rwahurutanaga.

19 Na hĩndĩ ĩrĩa maatwarithĩtie marikabu ta kilomita ithano kana ithathatũ, makĩona Jesũ agĩũka kũrĩ marikabu-inĩ agereire maaĩ igũrũ; nao makĩmaka.

20 Nowe akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ niĩ; tigai gwĩtigĩra.”

21 Magĩtikĩra atoonye thĩinĩ wa marikabu, na kahinda o kau marikabu igĩkinya hũgũrũrũ-inĩ cia kũrĩa maathiiaga.

22 Mũthenya ũcio ũngĩ, kĩrĩndĩ kĩrĩa kĩarĩ mũrĩmo ũũrĩa ũngĩ wa iria gĩkĩmenya atĩ no marikabu ĩmwe yarĩ ho, na atĩ Jesũ ndaamĩingĩrĩte hamwe na arutwo ake no maathiĩte marĩ oiki.

23 No ningĩ gũgĩũka marikabu ingĩ ciumĩte Tiberia ikĩrũgama hakuhĩ na harĩa andũ maarĩĩrĩre mĩgate thuutha wa Mwathani gũcookeria Ngai ngaatho.

24 Na rĩrĩa kĩrĩndĩ kĩamenyire atĩ Jesũ kana arutwo ake gũtirĩ warĩ ho, gĩkĩingĩra marikabu icio, gĩgĩthiĩ Kaperinaumu gũcaria Jesũ.

Jesũ nĩwe Mũgate wa Muoyo

25 Rĩrĩa maamũkorire mũrĩmo ũũrĩa ũngĩ wa iria makĩmũũria atĩrĩ, “Rabii, ũkinyire gũkũ rĩ?”

26 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, inyuĩ mũtiranjaria nĩ ũndũ wa ciamu iria mũronire, no nĩ ũndũ nĩmũrarĩire mĩgate mũrahũũna.

27 Tigagai gũtangĩkĩra irio iria ithũkaga, no mwĩtangagei nĩ ũndũ wa irio iria cia gũtũura nginya muoyo-inĩ wa tene na tene, iria Mũrũ wa Mũndũ akaamũhe. Ũcio nĩwe Ngai Ithe ahũũrite mũhũuri wa gwĩtikĩrĩka.”

28 Magĩcooka makĩmũũria atĩrĩ, “Twagĩrĩirwo nĩ gwĩka atĩa nĩgeetha tũrutage mawĩra marĩa Ngai endaga?”

29 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Wĩra wa Ngai nĩ ũyũ: nĩ mwĩtikie ũrĩa we atũmĩte.”

30 Nĩ ũndũ ũcio makĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ ciamu irĩkũ ũgũtũringĩra tuone nĩguo tũgwĩtikie? Ũgwĩka atĩa?”

31 Maithe maitũ ma tene maarĩaga mana kũu werũ-inĩ; o ta ũrĩa kwandĩkĩtwo atĩrĩ: ‘Aamaheire mĩgate kuuma igũrũ marĩe.’”*

32 Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ti Musa wamũheire mũgate kuuma igũrũ, no nĩ Baba ũmũheaga mũgate ũrĩa wa ma kuuma igũrũ.

---

* **6:31** Ayahudi meciiragia atĩ Mesia oka nĩangĩamaheire irio iria cietagwo mana, iria maithe mao maarĩaga marĩ werũ-inĩ.

33 Nīgũkorwo mũgate wa Ngai nĩ ũrĩa ũikũrũkaga kuuma igũrũ akahe kirĩndĩ gĩa thĩ muoyo wa tene na tene.”

34 Nao makĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthuuri ũyũ, kuuma rĩu tũheage mũgate ũcio.”

35 Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Niĩ nĩ niĩ mũgate wa muoyo. Mũndũ ũrĩa ũũkaga kũrĩ niĩ ndakahũũta o na rĩ, na ũrĩa ũnjĩtikĩtie ndakanyoota o na rĩ.

36 No rĩrĩ, o ta ũrĩa ndĩmwĩrĩte, nĩmũnyonete, no mũtirĩ mũretĩkia.

37 Arĩa othe Baba ahee nĩmarĩũkaga kũrĩ niĩ, na ũrĩa wothe ũgooka kũrĩ niĩ ndikamũingata o na rĩ.

38 Nīgũkorwo ndiikũrũkĩte kuuma igũrũ njũke gwĩka wendi wakwa niĩ mwene, no njũkĩte gwĩka wendi wa ũrĩa wandũmire.

39 Naguo ũyũ nĩguo wendi wa ũrĩa wandũmire, atĩ ndigaate o na ũmwe wa arĩa othe aaheete, no ngaamariũkia mũthenya wa kũrigĩrĩria.

40 Nīgũkorwo wendi wa Baba nĩ atĩ ũrĩa wothe wonete Mũriũ na akamwĩtikĩtia nĩakagĩa na muoyo wa tene na tene, na nĩngamũriũkia mũthenya wa kũrigĩrĩria.”

41 Ayahudi maigua ũguo makĩambĩrĩria kũng’ong’ora nĩ ũndũ wake tondũ nĩoigĩte atĩrĩ, “Niĩ nĩ niĩ mũgate ũrĩa waikũrũkire kuuma igũrũ.”

42 Makiuga atĩrĩ, “Githĩ ũyũ ti Jesũ mũrũ wa Jusufu, ũrĩa ithe na nyina tũũĩ? Rĩu angĩhota atĩa kuuga atĩ, ‘Niĩ ndaikũrũkire kuuma igũrũ?’”

43 Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Tigai kũng’ong’ora gatagatĩ-inĩ kanyu.

44 Gũtirĩ mũndũ ũngĩũka kũrĩ niĩ atagu-ucĩrĩrio nĩ Baba ũrĩa wandũmire, na niĩ nĩngamũriũkia mũthenya wa kũrigĩrĩa.

45 Nĩ kwandĩkitwo maandĩko-inĩ ma Anabii atĩrĩ, ‘Nao othe makaarutwo ũhoro nĩ Ngai.’ Nake ũrĩa wothe ũthikagĩrĩa Baba na akeeruta ũhoro kuuma kũrĩ we, nĩokaga kũrĩ niĩ.

46 Gũtirĩ mũndũ ũrĩ ona Baba, tiga o ũrĩa uumĩte kũrĩ Ngai; we wiki nowe wonete Baba.

47 Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũndũ ũrĩa wĩtikĩtie arĩ na muoyo wa tene na tene.

48 Niĩ nĩ niĩ mũgate wa muoyo.

49 Maithe manyu ma tene maarĩaga mana marĩ werũ-inĩ, na no maakuire.

50 No ũyũ nĩguo mũgate ũrĩa ũikũrũkĩte kuuma igũrũ, ũrĩa mũndũ angĩrĩa na ndakue.

51 Niĩ nĩ niĩ mũgate ũrĩa ũrĩ muoyo ũrĩa waikũrũkire kuuma igũrũ. Mũndũ o wothe ũngĩrĩa mũgate ũyũ, nĩagatũũra tene na tene. Mũgate ũyũ nĩ mwĩrĩ wakwa ũrĩa ngũheana nĩ ũndũ wa muoyo wa andũ a gũkũ thĩ.”

52 Hĩndĩ ĩyo nao Ayahudi makĩambĩrĩa gũkararania mũno o ene, makoorania atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ angĩhota atĩa gũtũhe mwĩrĩ wake tũrĩe?”

53 Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũtangĩrĩa mwĩrĩ wa Mũrũ wa Mũndũ na mũnyue thakame yake, mũtirĩ na muoyo thĩinĩ wanyu.

54 ũrĩa wothe ũrĩaga mwĩrĩ wakwa na akanyua thakame yakwa arĩ na muoyo wa

tene na tene, na nĩngamũriũkia mũthenya wa kũrigĩrĩria.

⁵⁵ Nĩgũkorwo mwĩrĩ wakwa nĩ irio kũna, nayo thakame yakwa nĩ kĩndũ gĩa kũnyua kũna.

⁵⁶ Ũrĩa wothe ũrĩaga mwĩrĩ wakwa na akanyua thakame yakwa aikaraga thĩinĩ wakwa na nĩ ngaikara thĩinĩ wake.

⁵⁷ O ta ũrĩa Baba mūtũũra muoyo aandũmire na o ta ũrĩa na nĩ ndũũraga muoyo nĩ ũndũ wa Baba, noguo mũndũ ũrĩa ũndũũaga agaatũura muoyo nĩ ũndũ wakwa.

⁵⁸ Ũyũ nĩguo mũgate ũrĩa waikũrũkire ku-uma igũrũ. Maithe manyu maarĩire mana na nĩmakuire, no ũrĩa ũrĩaga mũgate ũyũ egũtũura tene na tene.”

⁵⁹ Maũndũ macio aamaaririe rĩrĩa aarutanaga thunagigi-inĩ kũu Kaperinaumu.

Arutwo Aingĩ Gũtiganĩria Jesũ

⁶⁰ Arutwo ake aingĩ maigua ũguo makiuga atĩrĩ, “Ũyũ nĩ ũrutani mũritũ mũno, nũũ ũngĩhota kũwĩtĩkĩra?”

⁶¹ Jesũ amenya atĩ arutwo ake nĩmang’ong’oraga nĩ ũndũ wa ũhoru ũcio akĩmeera atĩrĩ, “Kaĩ ũhoru ũcio wamũrakaria?”

⁶² Ī mũngĩkĩona Mũrũ wa Mũndũ akĩambata igũrũ kũrĩa aarĩ mbere!

⁶³ Roho aheanaga muoyo; mwĩrĩ ndũrĩ kĩene. Ciugo iria ndamwarĩria nĩ roho na nĩcio muoyo.

⁶⁴ No nĩ kũrĩ amwe anyu matarĩ maretĩkia.” Nĩgũkorwo kuuma o kĩambĩrĩria Jesũ nĩooĩ arĩa matetĩkĩtie, na ũrĩa ũkaamũkunyaĩria.

⁶⁵ Agĩthĩĩ na mbere, akiuga atĩrĩ, “Nĩkĩo ndamwĩrĩre atĩ gũtirĩ mũndũ ũngĩhota gũũka kũrĩ nĩ atahotithĩtio nĩ Baba.”

⁶⁶ Kuuma hĩndĩ ĩyo, arutwo ake aingĩ makĩhũndũka, na matiacookire kũmũrũmĩrĩra.

⁶⁷ Jesũ akĩũria arĩa ikũmi na eerĩ atĩrĩ, “O na inyuĩ kaĩ mũrenda gũthĩĩ?”

⁶⁸ Nake Simoni Petero akĩmũcookeria, atĩrĩ, “Mwathani, tũngĩthĩĩ kũrĩ ũ? Wee nĩwe ũrĩ na ciugo cia muoyo wa tene na tene.

⁶⁹ Nĩtwĩtikĩtie na tũkamenya atĩ wee nĩwe ũrĩa Mũtheru wa Ngai.”

⁷⁰ Hĩndĩ ĩyo Jesũ akĩmacookeria akĩmeera atĩrĩ, “Githĩ ti nĩ ndĩmũthuurĩte mũrĩ ikũmi na eerĩ? No ũmwe wanyu nĩ ndaimono!”

⁷¹ (Aaragia ũhoru wa Judasi mũrũ wa Simoni Isikariota, tondũ o na aakorwo aarĩ ũmwe wa acio ikũmi na eerĩ, nĩwe warĩ amũkunyanĩre thuutha ũcio.)

7

Jesũ Gũthĩĩ Gĩathĩ gĩa Ithũnũ

¹ Thuutha ũcio, Jesũ nĩaceerangire Galili, nĩ ũndũ ndendaga gũthĩĩ Judea tondũ Ayahudi akuo nĩmamũcaragia mamũũrage.

² No hĩndĩ ĩrĩa Gĩathĩ gĩa Ithũnũ* kĩa Ayahudi gĩakuhĩrĩirie-rĩ,

³ ariũ a nyina na Jesũ makĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩwagĩrĩrwo uume gũkũ ũthĩĩ Judea, nĩguo arutwo aku mone ciama iria ũringaga.

---

* **7:2** Gĩathĩ gĩa Ithũnũ kĩamaririkanagia ũrĩa maatũrĩte morũũraga werũ-inĩ, o hamwe na wega wa Ngai wa kũmakinyia Kaanani.

4 Gūtiriĩ mũndũ wendaga kũmenyeka nĩ andũ ũhithaga ũrĩa areeka. Na tondũ nĩũreeka maũndũ maya-rĩ, wĩonanie kũrĩ kĩrĩndĩ.”

5 Nĩgũkorwo o na ariũ a nyina mati-amwĩtĩkĩtie.

6 Nĩ ũndũ ũcio, Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ihinda rĩakwa rĩrĩa rĩagĩrĩire rĩtirĩ rĩrakinya; no harĩ inyuĩ ihinda o rĩothe nĩrĩagĩrĩire.

7 Andũ a gũkũ thĩ matingĩmũthũũra, no nĩ nĩmathũire tondũ nĩnyumbũraga atĩ ũrĩa mekaga nĩ ũũru.

8 Inyuĩ thiĩi Gĩathĩ-inĩ. Nĩ ndikwamba kwambata Gĩathĩ-inĩ kũu, nĩgũkorwo ihinda rĩakwa rĩrĩa rĩagĩrĩru rĩtirĩ rĩrakinya.”

9 Na aarĩkia kuuga ũguo, agĩikara kũu Galili.

10 No rĩrĩ, thuutha wa ariũ a nyina gũthiĩ Gĩathĩ-inĩ kũu, o nake agĩcooka agĩthiĩ, no ndaathire akĩmenyekaga, no aathire na hitho.

11 Na rĩrĩ, kũu Gĩathĩ-inĩ-rĩ, Ayahudi nĩmamũcaragia, makĩũranagia atĩrĩ, “Mũndũ ũcio arĩ ha?”

12 Kũu mũingĩ-inĩ guothe andũ nĩmaragia na mĩheehũ ũhoru wake. Amwe makoiga atĩrĩ, “Mũndũ ũcio nĩ mũndũ mwegu.”

Na arĩa angĩ makoiga atĩrĩ, “Aca, mũndũ ũcio nĩaheenagia andũ.”

13 No gūtiriĩ mũndũ ũngĩaririe ũhoru wake akĩiguagwo nĩ ũndũ wa gwĩtigĩra Ayahudi.

Jesũ Kũrutana Gĩathĩ-inĩ

14 Gĩathĩ gĩakinya gatagatĩ-rĩ, Jesũ akĩambata agĩthiĩ nja-inĩ cia hekarũ, akĩambĩrĩria kũrutana.

15 Nao Ayahudi makĩgega, makĩũrania atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ aamenyeire maũndũ maya kũ, na ndathomete?”

16 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ũrutani ũrĩa ndutanaga ti wakwa niĩ mwene. Uumaga kũrĩ ũrĩa wandũmire.

17 Mũndũ o wotho angĩenda gwĩka wendi wa Ngai, ũcio nĩarĩmenyaga kana ũrutani wakwa uumaga kũrĩ Ngai, kana njaragia ũhoru wakwa mwene.

18 Mũndũ ũrĩa waragia ũhoru wake we mwene eekaga ũguo nĩgeetha egoocithie we mwene, no ũrĩa ũrutaga wĩra nĩgeetha agoocithie ũrĩa ũmũtũmĩte nĩ mũndũ wa ma; gũtirĩ ũndũ wa maheeni ũmũkonĩ.

19 Githĩ Musa ndaamũheire watho? No gũtirĩ o na ũmwe wanyu ũmenyagĩrĩra watho. Mũrageria kũnjũraga nĩkĩ?”

20 Naguo mũingĩ wa andũ ũkĩmũcookeria atĩrĩ, “Wee ũrĩ na ndaimono. Nũũ ũrageria gũkũũraga?”

21 Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ndaaringire kĩaama kĩmwe, na inyuĩ inyuothe mũkĩgega.

22 No rĩrĩ, tondũ Musa nĩamũheire ũhoru wa kũrua (o na gũtuĩka ũhoru ũcio ndwoimire kũrĩ Musa, no woimĩte kũrĩ maithe manyu ma tene-rĩ), inyuĩ nĩ mũruithagia mwana mũthenya wa Thabatũ.

23 Riu angĩkorwo mwana no aruithio mũthenya wa Thabatũ nĩgeetha watho wa Musa ndũgathaahio-rĩ, mũrakĩndakarĩra nĩkĩ nĩkũhonia mũndũ mũthenya wa Thabatũ?

24 Tigai gũtuanagĩra ciira na ũrĩa mũndũ atarĩ, tuanagĩrai ciira na kĩhooto.”

Jesũ nĩwe Kristũ?

²⁵ Tondũ ũcio andũ amwe a kũu Jerusalemu makĩambĩrĩria kũũrania atĩrĩ, “Githĩ ũyũ tiwe mũndũ ũrĩa marageria kũũraga?”

²⁶ Na rĩu araaria atekwĩhitha, na matirĩ ũndũ maramwĩra. Kaĩ anene mamenyete kũna atĩ ũyũ nĩwe Kristũ?

²⁷ No ithuĩ nĩtũũĩ kũrĩa mũndũ ũyũ oimĩte; rĩrĩa Kristũ agooka, gũtirĩ mũndũ ũkaamenya kũrĩa agaakorwo oimĩte.”

²⁸ Tondũ ũcio Jesũ, o akĩrutanaga kũu hekarũ-inĩ, akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ; “Ĩĩ nĩguo, nĩmũnjũũĩ, na mũkamenya kũrĩa nyumĩte. Ndiũkĩte gũkũ nĩ ũndũ wakwa nĩ mwene, no ũrĩa wandũmire nĩ wa ma. Inyuĩ mũtimũũĩ,

²⁹ no nĩ nĩndĩmũũĩ, tondũ nyumĩte kũrĩ we, na nĩwe wandũmire.”

³⁰ Maigua ũguo makĩgeria kũmũnyiita, no gũtirĩ o na ũmwe wamũhutirie, tondũ ihinda rĩake rĩtiarĩ ikinyu.

³¹ O na kũrĩ o ũguo, andũ aingĩ makĩmwĩtĩkia. Makiuga atĩrĩ, “Hĩndĩ ĩrĩa Kristũ agooka-rĩ, nĩakaringa ciama nyingĩ gũkĩra mũndũ ũyũ?”

³² Afarisai makĩigua andũ makĩheehana maũndũ ta macio mamũkoniĩ. Nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na Afarisai magĩtũma thigari cia hekarũ ikamũnyiite.

³³ Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Nĩ ngũkorwo na inyuĩ o ihinda inini, njooke thiĩ kũrĩ ũrĩa wandũmire.

³⁴ Inyuĩ mũkaanjaria, no mũtikanyona; na kũrĩa ngaakorwo, mũtikahota gũkinya.”

35 Ayahudi makĩirana atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ nĩ kũ arenda gũthiĩ, kũu tũtangĩhota kũmuona? Hihi egũthiĩ kũrĩa andũ aitũ matũũraga mahu-runjũkĩte gatagatĩ ka Ayunani, akarute Ayunani ũhororo?”

36 Nĩ atĩa ekwendaga kuuga, rĩrĩa oigire atĩ, ‘Mũkaanjaria no mũtikanyona’ na ‘kũrĩa ngaakorwo mũtikahota gũkinya?’”

37 Mũthenya wa mũthia, na ũrĩa warĩ mũnene wa Gĩathĩ kũu-rĩ, Jesũ akĩrũgama, akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũrĩa ũnyootiĩ-rĩ, nĩoke harĩ niĩ anyue.

38 ũrĩa wothe ũnjĩtĩkĩtie, thĩinĩ wake nĩkũriumaga njũũĩ cia maaĩ marĩ muoyo, o ta ũrĩa Maandĩko moigĩte.”

39 Akĩaria ũguo aaragia ũhororo wa Roho, ũrĩa arĩa maamwĩtĩkĩtie makaheo thuutha-inĩ. Amu hĩndĩ iyo Roho ndaaheanĩtwo, nĩgũkorwo Jesũ ndaagoocithĩtio.

40 Hĩndĩ irĩa andũ maiguire ciugo ciake, amwe makiuga atĩrĩ, “Ti-itherũ mũndũ ũyũ nĩ we Mũnabii ũrĩa.”

41 Arĩa angĩ makiuga atĩrĩ, “Ũyũ nĩwe Kristũ.”

Nao angĩ makĩũria atĩrĩ, “Kwahoteka atĩa Kristũ oime Galili?”

42 Githĩ Maandĩko matiugĩte atĩ Kristũ akoima rũciaro-inĩ rwa Daudi, na oime Bethlehemu itũũra rĩrĩa Daudi aatũũraga?”

43 Nĩ ũndũ ũcio gũkĩgĩa na nyamũkano gatagatĩ-inĩ ka andũ acio nĩ ũndũ wa Jesũ.

44 Amwe nĩmendaga kũmũnyiita, no gũtirĩ o na ũmwe wamũhutirie.

Atongoria a Ayahudi Kwaga Gwĩtĩkia

⁴⁵ Marigĩrĩrio-inĩ arangĩri a hekarũ magĩcooka kũrĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na Afarisai, nao makĩmooria atĩrĩ, “Mwaga kũmũrehe nĩkĩ?”

⁴⁶ Arangĩri acio magĩcookia atĩrĩ, “Gũtirĩ mũndũ o na ũmwe ũrĩ waria ta ũrĩa mũndũ ũcio aragia.”

⁴⁷ Nao Afarisai makĩmooria atĩrĩ, “Mũroiga atĩ o na inyuĩ nĩamũheenetie?”

⁴⁸ Nĩ kũrĩ mũnene o na ũmwe kana Mũfarisai ũmwĩtikĩtie?

⁴⁹ Aca! No gĩkundi gĩkĩ kĩa andũ matooĩ wathorĩ, nĩkĩnyiite nĩ kĩrumi.”

⁵⁰ Nikodemo, ũrĩa wathĩite kũrĩ Jesũ mbere ĩyo na aarĩ ũmwe wa gĩkundi kĩa, akĩũria atĩrĩ,

⁵¹ “Watho witũ nĩũtuagĩra mũndũ ciira ataambĩte gũthikĩrĩrio nĩguo akamenyeka ũrĩa ekĩte?”

⁵² Nao makĩmũũria atĩrĩ, “O nawe kaĩ uumĩte Galili? Tuĩria ũhoro, na nĩũkũmenya atĩ mũnabii ndangiuma Galili.”

(Maandĩko mamwe ma tene matirĩ gacunjĩ gaka kuuma Johana 7:53–8:11)

⁵³ (O mũndũ akĩinũka gwake mũciĩ.

8

¹ No rĩrĩ, Jesũ agĩthiĩ Kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaiyũ.

² Na rũciinĩ tene akĩroka o rĩngĩ kũu nja cia hekarũ, kũrĩa andũ othe maamũrigiicĩirie. Nake agĩikara thĩ kũmaruta.

³ Arutani a watho hamwe na Afarisai makĩrehe mũtumia wanyiiitwo agĩtharia. Makĩmũrũgamia hau mbere ya gĩkundi,

4 na makĩira Jesũ atĩrĩ, “Mũrutani, mūtumia ũyũ aanyitwo agĩtharia.

5 Thĩinĩ wa watho-rĩ, Musa aatwathire tũhũrage atumia ta aya na mahiga nyuguto. Rĩu we ũkuuga atĩa?”

6 Maahũthagĩra kĩũria gĩkĩ kĩrĩ ta mũtego, nĩgeetha magĩe na ũndũ wa kũmũthitagĩra.

No Jesũ akĩinamĩrĩra, na akĩambĩrĩria kwandĩka thĩ na kĩara gĩake.

7 Na rĩrĩa maathiire na mbere kũmũũria ũhoro ũcio, akĩinamũka, akĩmeera atĩrĩ, “Angĩkorwo harĩ na ũmwe wanyu ũtarĩ ehia-rĩ, nĩatuĩke wa mbere kũmũikĩria ihiga.”

8 Agĩcooka akĩinamĩrĩra rĩngĩ, akĩandĩka thĩ na kĩara.

9 Rĩrĩa maiguire ũguo, makĩambĩrĩria kwehera hau ũmwe kwa ũmwe, maambĩrĩrie na arĩa akũrũ, nginya hagĩtigara o Jesũ na mūtumia ũcio arũngĩ o hau.

10 Jesũ akĩinamũka, akĩmũũria atĩrĩ, “Mūtumia ũyũ, agũthitangi marĩ ha? Hatirĩ o na ũmwe wao wagũtuĩra?”

11 Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũthuuri ũyũ, gũtirĩ o na ũmwe.”

Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “O na nĩ ndigũgũtuĩra. Thĩ, na ndũkanacooke kwĩhia.”)

Ūira wa Jesũ nĩ wa Ma

12 Rĩrĩa Jesũ aarĩirie andũ rĩngĩ, akiuga atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ ũtheri wa thĩ. Ūrĩa wothe ũnũmagĩrĩra ndarĩ hĩndĩ arĩthiiga na nduma, no arĩgiaga na ũtheri wa muoyo.”

13 Nao Afarisai makĩmũkararia, makĩmwĩra atĩrĩ, “We ũraheana ũira waku wee mwene; ũira waku ti wa ma.”

14 Nake Jesũ agĩcookia atĩrĩ, “O na ingĩruta ũira wakwa nĩ mwene-rĩ, ũira wakwa nĩ wa ma, nĩgũkorwo nĩnjũũĩ kũrĩa ndoimire o na kũrĩa ndĩrathiĩ. No inyuĩ mũtiũĩ kũrĩa nyumĩte kana kũrĩa ndĩrathiĩ.

15 Inyuĩ mũtuanagĩra ciira na ũmũndũ; nĩ ndirĩ mũndũ nduagĩra ciira.

16 No o na ingĩtuanĩra ciira-rĩ, itua rĩakwa nĩrĩagĩrĩre, nĩgũkorwo ndituanagĩra ndĩ nyiki. No nĩ ndĩ na Baba, ũrĩa wandũmire.

17 Thĩinĩ wa watho wanyu nĩ kwandĩkĩtwo atĩ ũira wa andũ eerĩ nĩ wa ma.

18 Nĩ ndĩraruta ũira wakwa mwene; nake mũira wakwa ũcio ũngĩ nĩ Baba ũrĩa wandũmire.”

19 Ningĩ makĩmũũria atĩrĩ, “Thoguo arĩ kũ?”

Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Inyuĩ mũtinjũũĩ, o na Baba mũtimũũĩ. Korwo nĩmũnjũũĩ, o na Baba nĩmũngĩmũũĩ.”

20 Nake aaragia ciugo icio akĩrutana hekarũ-inĩ hakuhĩ na harĩa mũhothi warutagĩrwo. No gũtirĩ mũndũ wamũnyiitire nĩ tondũ ihinda rĩake rĩtiarĩ ikinyu.

21 O rĩngĩ Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Nĩngwĩthiĩra, na inyuĩ nĩmũkanjaria no mũgaakua mũrĩ o mehia-inĩ manyu. Kũrĩa ngũthĩ inyuĩ mũtingĩhota gũũka.”

22 Ũhoro ũcio ũgĩtũma Ayahudi morie atĩrĩ, “Kaĩ ekwĩyũraga? Hihi nĩkĩo aroiga atĩ, ‘Kũrĩa ngũthĩ mũtingĩhota gũũka?’”

²³ Nowe akīmeera atīrī, “Inyuĩ mūrī a gūkū thī, niĩ nyumīte Igūrū.

²⁴ Inyuĩ mūrī a thī-ino; no niĩ ndirī wa thī-ino. Ndamwīre atī mūgaakua mūrī o mehianĩ manyu; mūngīrega gwītīkia ūrīa njugaga atī niĩ nĩ niĩ we, ti-itherū mūgaakua mūrī o mehianĩ manyu.”

²⁵ Nao makīmūūria atīrī, “Wee nīwe ū.”

Nake Jesū akīmeera atīrī, “Niĩ nĩ niĩ o ūrīa ndūūrīte ndīmwīraga kuuma o kīambīrīria.

²⁶ Ndī na maūdū maingī ingiuga ma kūmūciirithia namo. No ūrīa wandūmire nĩ mwīhokeku, naguo ūrīa njiguīte kuuma kūrī we nīguo njīrāga kīrīndī.”

²⁷ Nao matiigana kūmenya atī aameeraga ūhoro wa Ithe.

²⁸ Nĩ ūndū ūcio Jesū akīmeera atīrī, “Mwarīkia kwambararia Mūrū wa Mūdū-rī, nīguo mūkamenya ūrīa njugaga atī niĩ nĩ niĩ we, na atī gūtīrī ūndū njīkaga ndīrīte, no njarāgia o ūrīa Baba andutīte.

²⁹ Nake ūrīa wandūmire arī hamwe na niĩ; ndandigīte ndī nyiki, nīgūkorwo hīndī ciothe njīkaga maūdū o marīa mamūkenāgia.”

³⁰ O akīarāgia-rī, andū aingī makīmwītīkia.

Ciana cia Iburahīmu

³¹ Nake Jesū akīra Ayahudi arīa maamwītīkītie atīrī, “Mūngīrūmia ūrutani wakwa-rī, mūrī arutwo akwa kūna.

³² Nĩ mūkaamenya ūhoro wa ma, naguo ūhoro ūcio wa ma nĩ ūkaamūkūūra.”

³³ Nao makīmūcookeria makīmwīra atīrī, “Ithuĩ tūrī a rūciaro rwa Iburahīmu, na tūtīrī

twatuŭka ngombo cia mŭndũ o na ũ. Ũngĩkiuga atĩa atĩ nĩtũgakũŭrwo?”

³⁴ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ o ma, mŭndũ o wothe wĩhagia nĩ ngombo ya mehia.

³⁵ No rĩrĩ, ngombo ti ya gũtũũra mŭciĩ nginya tene no mŭriũ wa mwene mŭciĩ nĩ wa gũtũũra mŭciĩ nginya tene.

³⁶ Nĩ ũndũ ũcio Mŭrũ wa Ngai angĩkamũkũũra-rĩ, nĩmũgakũŭrwo kũna.

³⁷ Nĩnjũũĩ mŭrĩ a rŭciaro rwa Iburahĩmu, no nĩmwĩharĩirie kũnjũraga, tondũ ũhoro wakwa ndũrĩ na ũikaro thĩinĩ wanyu.

³⁸ Nĩ ndĩramwĩra maũndũ marĩa nyonete harĩ Baba, na inyuĩ mwĩkaga maũndũ marĩa mũiguĩte kuuma kũrĩ ithe wanyu.”

³⁹ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Iburahĩmu nĩwe ithe witũ.” Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ,

“Mũngĩrĩ ciana cia Iburahĩmu-rĩ, nĩ mũngĩkaga maũndũ marĩa Iburahĩmu eekaga.

⁴⁰ Ũrĩa kũrĩ nĩ atĩ, inyuĩ nĩmũtuĩte itua rĩa kũnjũraga, o nĩ mŭndũ ũrĩa ũmũheete ũhoro ũrĩa wa ma, o ũrĩa ndaiguire kuuma kũrĩ Ngai. Ũguo tiguu Iburahĩmu eekaga.

⁴¹ Inyuĩ mũreka maũndũ marĩa ithe wanyu ekaga.”

Nao makĩmũkararia makĩmwĩra atĩrĩ, “Ithuĩ tũtirĩ ciana ciumanĩte na ũtharia. Ithuĩ tũrĩ na Baba ũmwe tu, na nĩwe Ngai.”

Ciana cia Mũcukani

⁴² Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ngai angĩrĩ Ithe wanyu-rĩ, no mũnyende, nĩgũkorwo ndoimire

kūrī Ngai, na rīu ndī gūkū. Ti nī mwene ndītūmīte, no nīwe wandūmire.

⁴³ Mūrāga gūtaūkīrwo nī ūrīa ndīroiga nīkī? Tondū mūtirahota kūmenya ūhorō ūrīa ndīraria.

⁴⁴ Inyuī mūrī ciana cia ithe wanyu, Mūcukani, na mwendaga kūhingia merirīria ma ithe wanyu. We aarī mūūrāgani kuuma o kīambīrīria. Ndathingataga ūhorō wa ma, nīgūkorwo gūtīrī ūhorō wa ma thīnī wake. Rīrīa ekūheenania, aarāgia rūthiomi rwake, tondū we nī mūheenania, na nīwe ithe wa maheeni.

⁴⁵ No tondū njarāgia ūhorō wa ma-rī, mūtīnjītīkagia.

⁴⁶ Nī kūrī mūdū ūmwe wanyu ūngīonania atī ndī mwīhia? Angīkorwo ndīraria ūhorō wa ma-rī, mūregaga kūnjītīkia nīkī?

⁴⁷ Ūrīa ūrī wa Ngai nīaiguaga ūrīa Ngai oigaga. Kīrīa kīgīragia mūmūigue nī tondū mūtīrī a Ngai.”

Uge wa Jesū Igūrū Rīake we Mwene

⁴⁸ Nao Ayahudi makīmūcookeria atīrī, “Githī tūtīrī na kīhooto gīa kuuga atī wee ūrī Mūsamaria na ūrī na ndaimono?”

⁴⁹ Nake Jesū akīmeera atīrī, “Nī ndīrī na ndaimono, no nīndīte Baba, no inyuī mūtīndīte.

⁵⁰ Ndirecarīria ūgooci wakwa nī mwene, no nī harī na ūmwe ūrīa ūūcarāgia, na nīwe mūtuanīri ciira.

⁵¹ Ngūmwīra atīrī na ma, mūdū o wothe angīrūmia kiugo gīakwa, ndarī hīndī akona gīkuū.”

⁵² Ayahudi maigua ũguo, makĩgũthũka makĩmwĩra atĩrĩ, “Rĩu nĩtwamenya atĩ ũrĩ na ndaimono. Iburahĩmu nĩakuire o na anabii magĩkua, no wee ũroiga atĩ mũndũ o wothe angĩrũmia kiugo gĩaku, ndagacama gĩkuũ.

⁵³ Wee ũkĩrĩ mũnene gũkĩra ithe witũ Iburahĩmu? We nĩakuire o na anabii magĩkua. Kaĩ ũreciiria we ũrĩ ũ?”

⁵⁴ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ingĩgoocarĩ, kwĩgooca gwakwa nĩ gwa tũhũ. Baba, ũrĩa muugaga atĩ nĩwe Ngai wanyu nĩwe ũngoocithagia.

⁵⁵ O na gũtuĩka mũtimũũĩ, nĩ nĩndĩmũũĩ. Ingiuga atĩ ndimũũĩ, ingĩtuĩka wa maheeni ta inyuĩ, no nĩndĩmũũĩ na nĩnũmĩtie kiugo gĩake.

⁵⁶ Ithe wanyu Iburahĩmu nĩakenaga atĩ nĩakona mũthenya wakwa; na nĩawonire na agĩcanjamũka.”

⁵⁷ Nao Ayahudi makĩmwĩra atĩrĩ, “Wee o na ndũkinyĩtie mũaka mũrongo ĩtano, na ũkoiga atĩ nĩwonete Iburahĩmu!”

⁵⁸ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, Iburahĩmu atanaciarwo, Nĩ ndũire!”

⁵⁹ Maigua ũguo makĩoya mahiga mamũhũure namo nyuguto, no Jesũ akĩhitha, akiuma kũu hekarũ-inĩ.

9

Jesũ Kũhingũra Maitho ma Mũndũ Waciarĩtwo arĩ Mũtumumu

¹ Na rĩrĩa aathiaga na njĩra-rĩ, akĩona mũndũ waciarĩtwo arĩ mũtumumu.

² Nao arutwo ake makĩmũũria atĩrĩ, “Rabii, nũũ wehirie, nĩ mũndũ ũyũ kana nĩ aciari ake, nĩgeetha aciarwo arĩ mūtumumu?”

³ Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Ti mũndũ ũyũ kana aciari ake mehirie. No ũndũ ũyũ wekĩkire nĩgeetha wĩra wa Ngai wonanio mūtũũrĩre-inĩ wake.

⁴ Rĩrĩa rĩothe arĩ mũthenya-rĩ, no nginya tũrute wĩra wa ũrĩa wandũmire. Ũtukũ nĩũrooka rĩrĩa gũtarĩ mũndũ ũngĩhota kũruta wĩra.

⁵ Rĩrĩa ndĩ gũkũ thĩ, nĩ nĩ ũtheri wa thĩ.”

⁶ Na aarĩkia kuuga ũguo, agĩtua mata thĩ, akĩringia ndoro na mata macio, na akĩmĩhaka mũndũ ũcio maitho.

⁷ Akĩmwĩra atĩrĩ, “Thiĩ ũgethambe Karia-inĩ ga Siloamu” (narĩo rĩitwa Siloamu nĩ kuuga Gũtũmwo.)* Nĩ ũndũ ũcio mũndũ ũcio agĩthiĩ na agĩthamba, na agĩũka mũciĩ akĩonaga.

⁸ Nao andũ a itũũra rĩake na arĩa maamuonete mbere iyo akĩhooya ũteithio makĩũrania atĩrĩ, “Githĩ mũndũ ũyũ ti ũrĩa ũraikaraga thĩ ahooyage ũteithio?”

⁹ Andũ amwe makiuga atĩ aarĩ we.

Nao arĩa angĩ makiuga atĩrĩ, “Aca, no kũhaana amũhaana.”

Nowe agĩkĩrĩrĩa kuuga atĩrĩ, “Nĩ nĩ mũndũ ũcio.”

¹⁰ Nao makĩmũũria atĩrĩ, “Maitho maku makĩhingũkire atĩa?”

¹¹ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Mũndũ ũrĩa metaga Jesũ nĩwe ũringirie ndoro aahaka

---

* 9:7 Karia gaka kaarĩ kamwe ka mĩako ya kũrehe maai Jerusalem, na gaakĩtwo nĩ Hezekia.

maitho, anjĩra thiĩ ngeethambe Karia-inĩ ga Siloamu. Nĩ ũndũ ũcio ndathiĩ na ndeethamba, na ndahota kuona.”

¹² Nao makĩmũũria atĩrĩ, “Mũndũ ũcio arĩ ha?”
 Nake akĩmeera atĩrĩ, “Niĩ ndiũũĩ.”

Afarisai Gĩtuĩria Ũhoru wa Kũhonio kwa Mũtumumu Ũcio

¹³ Nao magĩtwara mũndũ ũcio warĩ mũtumumu kũrĩ Afarisai.

¹⁴ Na rĩrĩ, mũthenya ũcio Jesũ aaringirie ndoro na akĩhingũra maitho ma mũndũ ũcio warĩ wa Thabatũ.

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio Afarisai o nao makĩmũũria ũrĩa aahotete kuona. Nake mũndũ ũcio akĩmacookeria atĩrĩ, “Aahakire ndoro maitho, na niĩ ndeethamba na rĩu nĩndĩrona.”

¹⁶ Nao Afarisai amwe makiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ ndoimĩte kũrĩ Ngai, nigũkorwo ndamenyagĩrĩra Thabatũ.”

No arĩa angĩ makĩũria atĩrĩ, “Mũndũ mwĩhia ahota atĩa kũringa ciamata ici?” Nĩ ũndũ ũcio makĩamũkana.

¹⁷ Mũthia-inĩ Afarisai acio makĩhũgũkĩra mũndũ ũcio warĩ mũtumumu, makĩmũũria atĩrĩ, “Wee ũkuuga atĩa ha ũhoru wake? Niwe arahingũrĩre maitho.”

Nake mũndũ ũcio agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ mũnabii.”

¹⁸ O na kũrĩ ũguo Ayahudi matiigana gwĩtĩkia ũhoru wa mũndũ ũcio atĩ aarĩ mũtumumu na atĩ nĩacookete kuona, nginya rĩrĩa maatũmanĩire aciari ake.

19 Makĩmooria atĩrĩ, “Ūyũ nĩ mwana wanyu? Ūyũ nĩwe mũroiga aaciarirwo arĩ mũtumumu? Rĩu ahotete atĩa kuona?”

20 Nao aciari ake magĩcookia atĩrĩ, “Ithuĩ tũũ nĩ mwana witũ na tũũ aaciarirwo arĩ mũtumumu.

21 No ũrĩa ahotete kuona, kana ũrĩa ũmũhingũrire maitho make, ithuĩ tũtiũ. Mũuriei nĩ mũgima, nĩekwĩyarĩrĩa.”

22 Aciari ake moigire ũguo nĩ ũndũ wa gwĩtigĩra Ayahudi, nĩgũkorwo Ayahudi nĩmarĩkĩtie gũtua atĩ mũndũ o wothe ũngiuga atĩ Jesũ nĩwe Kristũ nĩegũikio nja ya thunagogi.

23 Nĩkĩo aciari ake moigire atĩrĩ, “Nĩ mũgima; mũuriei.”

24 Magĩta mũndũ ũcio warĩ mũtumumu hĩndĩ ya keerĩ. Makĩmwĩra atĩrĩ, “Goocithia Ngai. Nĩtũũ mũndũ ũyũ nĩ mwĩhia.”

25 Nake agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ ndiũĩ kana nĩ mwĩhia kana ti mwĩhia. No njũũ ũndũ ũyũ ũmwe; ndĩraarĩ mũtumumu na rĩu nĩndĩrona!”

26 Ningĩ makĩmũuria atĩrĩ, “Agwĩkire atĩa? Akũhingũrire maitho atĩa?”

27 Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩndamwĩra ũhoru o rĩu na inyuĩ mũtinathikĩrĩa. Mũrenda kũigua rĩngĩ nĩkĩ? O na inyuĩ nĩmũkwenda gũtuĩka arutwo ake?”

28 Nao makĩmũruma, makĩmwĩra atĩrĩ, “Wee ũrĩ mũrutwo wa mũndũ ũyũ! Ithuĩ tũrĩ arutwo a Musa!

29 Ithuĩ nĩtũũ atĩ Ngai nĩarĩirie Musa, no ha ũhoru wa mũndũ ũyũ-rĩ, tũtiũ o na kũrĩa oimĩte.”

³⁰ Nake mündũ ũcio akĩmacookeria atĩrĩ, “Kaĩ ũcio nĩ ũrirũ-ĩ! Inyuĩ mũtiũĩ kũrĩa oimĩte, na nĩwe ũhingũrĩre maitho.

³¹ Nĩtũũĩ atĩ Ngai ndathikagĩrĩria andũ ehia. Athikagĩrĩria mündũ ũrĩa ũrĩ na ũngai na ũrĩa wĩkaga wendi wake.

³² Gũtirĩ mündũ ũrĩ waigua ũhoru wa mündũ ũhingũrĩtwo maitho aciarĩtwo arĩ mũtumumu.

³³ Korwo mündũ ũyũ ndoimĩte kũrĩ Ngai ndarĩ ũndũ angĩhota gwĩka.”

³⁴ Igũrũ rĩa ũhoru ũcio magĩcookia atĩrĩ, “Wee waciarirwo ũrĩ na mehia. Ũngĩkĩgeria atĩa gũtũruta!” Nao makĩmũikania na kũu nja.

Ũtumumu wa Kĩroho

³⁵ Jesũ nĩaignire atĩ nĩmaikĩtie mündũ ũcio nja, na rĩrĩa aamuonire akĩmũũria atĩrĩ, “Wee nĩwĩtĩkĩtie Mũrũ wa Mündũ?”

³⁶ Nake mündũ ũcio akĩmũũria atĩrĩ, “Mũthuari ũyũ, ũcio nĩwe ũ? Njĩra, nĩgeetha ndĩmwĩtĩkie.”

³⁷ Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Rĩu nĩũmuonete; nĩwe ũyũ ũraaria nawe.”

³⁸ Nake mündũ ũcio akiuga atĩrĩ, “Mwathani, nĩndetĩkia,” na akĩmũthathaiya.

³⁹ Ningĩ Jesũ akiuga atĩrĩ, “Njũkĩte gũkũ thĩ nĩ ũndũ wa gũtuanĩra ciira, nĩgeetha arĩa atumumu mahote kuona, nao arĩa monaga matuĩke atumumu.”

⁴⁰ Afarisai amwe arĩa maarĩ nake makĩigua akiuga ũguo, nao makĩmũũria atĩrĩ, “Atĩ atĩa? O na ithuĩ tũrĩ atumumu?”

⁴¹ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Mũngĩrĩ atumumu-rĩ, mũtingĩrĩ na mehia; no rĩu tondũ

muugaga atĩ nĩmuonaga-rĩ, mũgũikara o na wĩhia wanyu.”

10

Mũrĩithi na Rũũru Rwake

¹ “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũndũ ũrĩa ũtatoonyaga gĩcegũ kĩa ng’ondũ agereire kĩhingo-inĩ, no akahaicĩra handũ hangĩ-rĩ, ũcio nĩ mũici na nĩ mũtunyani.

² Mũndũ ũrĩa ũtoonyaga na kĩhingo nĩwe mũrĩithi wa ng’ondũ ciake.

³ Mũrangĩri nĩamũhingũragĩra kĩhingo, nacio ng’ondũ nĩithikagĩrĩria mũgambo wake. Eetaga ng’ondũ ciake na marĩitwa, na agaciumagaria.

⁴ Aarĩkia kuumia iria irĩ ciake ciothe-rĩ, aci-tongoragia, nacio ng’ondũ ciake ikamũrũmĩrĩra, tondũ nĩciũũ mũgambo wake.

⁵ No itirĩ hĩndĩ ingĩrũmĩrĩra mũgeni; ũrĩa kũrĩ nĩ atĩ nĩikũmũũrĩra, tondũ itiũũ mũgambo wa mũgeni.”

⁶ Jesũ aahũthĩrire ngerekano ĩyo, no matiigana gũtaũkĩrwo nĩ ũrĩa aameeraga.

⁷ Nĩ ũndũ ũcio Jesũ akiuga o rĩngĩ atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, Nĩ nĩ nĩ kĩhingo kĩa ng’ondũ.

⁸ Arĩa othe mookire mbere yakwa maarĩ aici na atunyani, no ng’ondũ itiigana kũmathikĩrĩria.

⁹ Nĩ nĩ nĩ kĩhingo; ũrĩa wothe ũtoonyagĩra harĩ nĩ nĩakahonoka. Agaatoonyaga na akoima, na onage gĩa kũrĩa.

¹⁰ Mũici okaga tu nĩgeetha aiye, na orage, na anange; nĩ njũkĩte nĩguo magĩe na muoyo, na magĩe naguo kũna.

11 “Niĩ nĩ niĩ mūrĩithi ũrĩa mwegaga. Mūrĩithi ũrĩa mwegaga arutaga muoyo wake nĩ ũndũ wa ng’ondũ.

12 Mūrĩithi wa mũaara tiwe mūrĩithi ũrĩa mwene ng’ondũ. Nĩ ũndũ ũcio rĩrĩa ona njũũĩ ĩgĩũka, atiganagĩria ng’ondũ, akoora. Hĩndĩ ĩyo nayo njũũĩ ĩgatharĩkĩra rũũru, ĩkarũhurunja.

13 Mũndũ ũcio oraga tondũ we nĩ wa kwandĩkwo, na ndarũmbũyanagia na ũhoro wa ng’ondũ.

14 “Niĩ nĩ niĩ mūrĩithi ũrĩa mwegaga; nĩnjũũĩ ng’ondũ ciakwa, nacio ng’ondũ ciakwa nĩcinjũũĩ,

15 o ta ũrĩa Baba anjũũĩ, na niĩ ngamenya Baba, na nĩndutĩte muoyo wakwa nĩ ũndũ wa ng’ondũ.

16 Ndĩ na ng’ondũ ingĩ iria itarĩ cia gĩcegũ gĩkĩ. No nginya o nacio ndĩcirehe. O nacio nĩgathikĩrĩria mũgambo wakwa, na gũgaakorwo na rũũru rũmwe, na mūrĩithi ũmwe.

17 Gĩtũmi kĩa Baba kũnyenda nĩ ũndũ nĩndutĩte muoyo wakwa nĩgeetha njooke ndĩwoe rĩngĩ.

18 Gũtirĩ mũndũ ũngĩndunya guo, no niĩ ngũũruta na kwĩyendera. Ndĩ na ũhoti wa kũũruta, o na ũhoti wa kũwoya rĩngĩ. Watho ũyũ ndaamũkĩrĩre kuuma kũrĩ Baba.”

19 Maigua ciugo icio, Ayahudi makĩamũkana o rĩngĩ.

20 Aingĩ ao makiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ arĩ na ndaimono na akagũrũka. Mũkũmũthikĩrĩria nĩkĩ?”

21 No angĩ makiuga atĩrĩ, “Ĩno ti mĩario ya mũndũ ũrĩ na ndaimono. Ndaimono no ĩhingũre maitho ma mĩtumumu?”

Kwaga gwĩtĩkia kwa Ayahudi

22 Ningĩ gũkĩgĩa na Gĩathĩ gĩa Kwamũrwo kũu Jerusalemu. Kwarĩ kĩmera kĩa heho,

23 nake Jesũ aarĩ hekarũ-inĩ agĩceraceera gĩthaku-inĩ gĩa Solomoni.

24 Nao Ayahudi makĩmũrigiicĩria makĩmwĩra atĩrĩ, “Ũgũtũũra ũtũigĩte na nganja nginya rĩ? Angĩkorwo nĩwe Kristũ-rĩ, twĩre ũtekũhitha.”

25 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩndĩmwĩrĩte, no mũtiĩtikagia. Ciamu iria ningaga na rĩitwa rĩa Baba nĩcinjaragĩrĩria,

26 no inyuĩ mũtiĩtikagia tondũ mũtirĩ ng’ondũ ciakwa.

27 Ng’ondũ ciakwa nĩthikagĩrĩria mũgambo wakwa; nĩndĩciũĩ, nacio nĩcinũmagĩrĩra.

28 Nĩndĩciheaga muoyo wa tene na tene, na gũtirĩ hĩndĩ ikoora; gũtirĩ mũndũ o na ũmwe ũngĩcigutha kuuma moko-inĩ makwa.

29 Baba ũrĩa waheire cio, nĩ mũnene kũrĩ othe; gũtirĩ mũndũ ũngĩcigutha kuuma moko-inĩ ma Baba.

30 Nĩ na Baba tũrĩ ũmwe.”

31 O rĩngĩ Ayahudi makĩoya mahiga nĩguo mamũhũũre namo nyuguto,

32 nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Nĩndĩmuonetie ciamu nyingĩ nene kuuma kũrĩ Baba. Nĩ kĩa kĩrĩkũ gĩacio mũrenda kũũhũrĩra na mahiga nyuguto?”

33 Nao Ayahudi makĩmũcookeria atĩrĩ, “Tũtirakũhũũra na mahiga nyuguto nĩ ũndũ

wa o na kīmwe gīacio, no nĩ ũndũ wa kūruma Ngai, tondũ wĩtuĩte Ngai na wee ũrĩ o mũndũ.”

³⁴ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Githĩ gũtiandĩkĩtwo Watho-inĩ wanyu atĩrĩ, ‘Ndoigire inyuĩ mūrĩ ngai’?”

³⁵ Angĩkorwo aametire ‘ngai’, o acio kiugo kĩa Ngai gĩokire kūrĩ o, (na Maandĩko matheru matingĩaga kũhingio)

³⁶ ĩ mũndũ ũrĩa Baba aamũrĩre arĩ wake kũna na akĩmũtũma gũkũ thĩ, ũhoru wake nĩ atĩa? Mũragĩthitanga nĩkĩ atĩ nĩndaruma Ngai tondũ nĩndoiga, ‘Ndĩ Mũrũ wa Ngai’?”

³⁷ Ingĩaga gwĩka ũrĩa Baba ekaga mũtikanjĩtikie.

³⁸ No o na ingĩka ũrĩa ekaga-rĩ, o na gũtuĩka mũtinjĩtikie, itĩkiaia ciamu icio, nĩguo mũmenye na mũtaũkĩrwo atĩ Baba arĩ thĩinĩ wakwa, na nĩ ndĩ thĩinĩ wa Baba.”

³⁹ Na o rĩngĩ makĩgeria kũmũnyiita, nowe akĩihonokia kuuma moko-inĩ mao.

⁴⁰ Ningĩ Jesũ agĩcooka mũrĩmo ũũrĩa ũngĩ wa Jorodani, harĩa Johana aabatithanagĩria matukũ-inĩ ma mbere. Agĩkara kũu,

⁴¹ nao andũ aingĩ magĩũka kūrĩ we. Nao makiuga atĩrĩ, “O na gũtuĩka Johana ndarĩ kĩaama aaringire, ũhoru ũrĩa wothe Johana oigire ũkonii mũndũ ũyũ warĩ wa ma.”

⁴² Na andũ aingĩ a kũu magĩtĩkia Jesũ.

11

Gĩkuũ kĩa Lazaro

1 Na rĩrĩ, kwarĩ na mũndũ wetagwo Lazaro, nake aarĩ mũrũaru. Aarĩ wa Bethania, itũũra rĩa Mariamu na mwarĩ wa nyina Maritha.

2 Mariamu ũyũ nowe waitĩrĩirie Mwathani maguta manungi wega na akĩmũgiria nyarĩrĩ na njuĩrĩ yake, na aarĩ mwarĩ wa nyina na Lazaro ũcio warĩ mũrũaru.

3 Nĩ ũndũ ũcio aarĩ acio a nyina magĩtũmanĩra Jesũ akeerwo atĩrĩ, “Mwathani, ũrĩa wendete nĩmũrũaru.”

4 Rĩrĩa Jesũ aiguire ũhoro ũcio, akiuga atĩrĩ, “Ndwari ĩno ndĩkũrĩĩkĩrĩra na gĩkuũ. Aca, nĩ ya kũgocithia Ngai, nĩgeetha Mũrũ wa Ngai agoocithio nĩyo.”

5 Jesũ nĩendete Maritha na mwarĩ wa nyina, o na Lazaro.

6 No o na thuutha wa kũigua atĩ Lazaro aarĩ mũrũaru-rĩ, aikarire kũu aarĩ mĩthenya ĩngĩ ĩrĩ.

7 Agĩcooka akĩira arutwo ake atĩrĩ, “Nĩtũcookei Judea.”

8 Nao makĩmwĩra atĩrĩ, “No rĩrĩ Rabii, o rĩu ica ikuhĩ Ayahudi marageragia gũkũhũũra na mahiga nyuguto, na rĩu ũrenda gũcooka kuo?”

9 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Githĩ mũthenya ti wa mathaa ikũmi na meerĩ? Mũndũ ũrĩa ũthiiga mũthenya ndangĩhĩngwo, nĩgũkorwo onaga na ũtheri wa gũkũ thĩ.

10 Ahĩngagwo rĩrĩa egũthiĩ ũtukũ, nĩ ũndũ ndarĩ na ũtheri.”

11 Aarĩkia kuuga ũguo, agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Mũrata witũ Lazaro nĩakomete; no nĩngũthiĩ kũu ngamũũkĩrie.”

12 Arutwo ake makĩmũcookeria atĩrĩ, “Mwathani, akorwo nĩ gũkoma akomete-rĩ, nĩekũhona.”

13 Jesũ aaragia ũhoro wa gĩkuũ gĩake, no arutwo ake meciiragia aaragia ũhoro wa toro wa ndũire.

14 Nĩ ũndũ ũcio akĩmeera na njĩra ãgũtaũka, atĩrĩ, “Lazaro nĩmũkuũ,

15 no nĩ ũndũ wanyu nĩngenete nĩgũkorwo ndiraarĩ kuo, nĩgeetha mwĩtikie. No rĩrĩ, nĩtũthiĩ kũrĩ we.”

16 Nake Toma (ũrĩa wetagwo Wa-mahatha) akĩira arutwo arĩa angĩ atĩrĩ, “Nĩtũthiĩ o na ithuĩ, tũgakuanĩre nake.”

Jesũ Kũũmĩrĩria Aarĩ a Nyina na Lazaro

17 Jesũ aakinya-rĩ, agĩkora Lazaro nĩaniinĩte mĩthenya ãna thĩinĩ wa mbĩrĩra.

18 Na rĩrĩ, itũũra rĩa Bethania rĩtiakinyĩtie kilomita ithatũ kuuma Jerusalemu,

19 nao Ayahudi aingĩ nĩmokĩte kũu kwa Maritha na Mariamu kũmomĩrĩria nĩ ũndũ wa gũkuĩrwo nĩ mũrũ wa nyina wao.

20 Rĩrĩa Maritha aiguire atĩ Jesũ nĩarooka, akiuma, agĩthiĩ kũmũtũnga, no Mariamu agĩkara kũu mũciĩ.

21 Maritha akĩira Jesũ atĩrĩ, “Mwathani ũngĩraarĩ gũkũ-rĩ, mũrũ wa maitũ ndangĩrakuire.

22 No rĩrĩ, nĩnjũũ atĩ o na rĩu Ngai nĩegũkũhe o kĩrĩa gĩothe ũngĩhooya.”

23 Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrũ wa maitũguo nĩekũriũka.” Nake Maritha akĩmũcookeria atĩrĩ,

24 “Nĩnjũũĩ nĩakariũka hĩndĩ ya iriũkĩro mũthenya wa mũthia.”

25 Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ kũriũka na nĩ nĩ muoyo. Nake ũrĩa wothe ũnjĩtĩkĩtie, o na aakua, nĩagatũũra muoyo;

26 nake ũrĩa wothe ũtũũraga muoyo na nĩanjĩtĩkĩtie, ndarĩ hĩndĩ agaakua. Wee nĩwĩtĩkĩtie ũguo?”

27 Nake Maritha akĩmwĩra atĩrĩ, “Ĩ Mwathani, nĩnjĩtĩkĩtie atĩ wee nĩwe Kristũ, Mũrũ wa Ngai, ũrĩa wĩrĩtwo nĩagooka gũkũ thĩ.”

28 Nake aarĩkia kuuga ũguo, agĩcooka agĩthĩ agĩta mwarĩ wa nyina Mariamu keheri-inĩ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrutani arĩ gũkũ na nĩarakũũria.”

29 Rĩrĩa Mariamu aiguire ũguo, akĩrũgama na ihenya agĩthĩ kũrĩ we.

30 Na hĩndĩ iyo Jesũ ndaakoretwo atoonyete itũũra, no aarĩ o harĩa Maritha aamũtũngĩte.

31 Rĩrĩa Ayahudi acio maarĩ na Mariamu kũu nyũmba makĩmũũmĩrĩria monire ũrĩa okĩra na ihenya oimĩte nja, makĩmũrũmĩrĩra, magĩciiria atĩ aathiaga mbĩrĩra-inĩ akarĩrĩre ho.

32 Hĩndĩ ĩrĩa Mariamu aakinyire harĩa Jesũ aarĩ na akĩmuona, akĩgũa thĩ magũrũ-inĩ make, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, ũngĩraarĩ gũkũ, mũrũ wa maitũ ndangĩrakuire.”

33 Hĩndĩ ĩrĩa Jesũ aamuonire akĩrĩra, na Ayahudi arĩa mokĩte hamwe nake o nao makĩrĩra-rĩ, agĩcaaya mũno roho-inĩ thĩinĩ na agĩtangĩka ngoro.

34 Akĩmooria atĩrĩ, “Mũmũigĩte ha?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Mwathani, ũka wone.”

³⁵ Jesũ akĩrĩra.

³⁶ Nao Ayahudi makiuga atĩrĩ, “Onei ũrĩa aramwendete!”

³⁷ No amwe ao makĩũrania atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ ũrahingũrire mĩtumumu maitho-rĩ, ndangĩrahotire kũgiria akue?”

Jesũ Kũriũkia Lazaro

³⁸ Nake Jesũ, o rĩngĩ acaaĩte mũno, agĩthĩ mbĩrĩra-inĩ. Mbĩrĩra ĩyo yarĩ ngurunga na yahingĩtwo na ihiga.

³⁹ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Eheriai ihiga.”

No Maritha, mwarĩ wa nyina na mũndũ ũcio wakuĩte, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, rĩu nĩmũnungu nĩ ũndũ nĩaniinĩte mĩthenya ĩna ho.”

⁴⁰ Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Githĩ ndikwĩrire atĩ wetĩkia nĩũkuona riiri wa Ngai?”

⁴¹ Nĩ ũndũ ũcio makĩeheria ihiga. Jesũ agĩcooka agĩtiira maitho, akiuga atĩrĩ, “Baba, nĩndagũcookeria ngaatho nĩ ũndũ nĩũnjiguaga.

⁴² Nĩnjũũĩ atĩ nĩũnjiguaga hĩndĩ ciothe, no ndoiga ũguo nĩ ũndũ wa andũ aya marũgamĩte haha, nĩguo metĩkie atĩ nĩwe wandũmire.”

⁴³ Jesũ aarĩkia kuuga ũguo, akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ, “Lazaro, uma!”

⁴⁴ Nake mũndũ ũcio warĩ mũkuũ akiuma, ohetwo na ndaamĩ cia gatani moko na magũrũ, na akarigiicĩrio taama ũthiũ.

Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Muohorei mataama ma-cio ma mbĩrĩra, mũreke athiũ.”

Gũciirĩra Kũũraga Jesũ

45 Nĩ ũndũ ũcio Ayahudi aingĩ arĩa mokĩte gũceerera Mariamu, moona ũrĩa Jesũ eekire, makĩmwĩtkia.

46 No amwe ao magĩthiĩ kũrĩ Afarisai, makĩmeera ũrĩa Jesũ ekĩte.

47 Hĩndĩ iyo athĩnjĩri-Ngai arĩa anene hamwe na Afarisai magĩta Kĩama.

Makĩũrania atĩrĩ, “Nĩ kĩ tũreka? Onei ũrĩa mũndũ ũyũ araringa ciama nyingĩ.

48 Twareka athiĩ na mbere ũguo, andũ othe nĩmekũmwĩtkia, nao Aroma moke meyoere hekarũ iitũ, o na rũrĩrĩ rwitũ.”

49 Hĩndĩ iyo ũmwe wao wetagwo Kaiafa, ũrĩa warĩ mũthĩnjĩri-Ngai mũnene mwaka ũcio, akĩuga atĩrĩ, “Inyuĩ mũtirĩ ũndũ mũũĩ o na atĩa!

50 Inyuĩ mũtiũũ atĩ nĩ kaba mũndũ ũmwe akue nĩ ũndũ wa kĩrĩndĩ, handũ ha rũrĩrĩ ruothe rũthire.”

51 Ũndũ ũcio ndaaririe etaarĩte we mwene, no aarathire ũguo arĩ ta mũthĩnjĩri-Ngai mũnene wa mwaka ũcio, atĩ Jesũ nĩagakuĩra rũrĩrĩ rwa Ayahudi,

52 na to rũrĩrĩ rũu rwiki, no o na ningĩ akue nĩ ũndũ wa ciana cia Ngai iria ciahurunjũkĩte, nĩgeetha acicookanĩrĩrie atũme ituĩke kĩndũ kĩmwe.

53 nĩ ũndũ ũcio kuuma mũthenya ũcio magĩciirĩra kũmũũraga.

54 Nĩ ũndũ ũcio Jesũ ndaacockire gũthiĩ akĩĩonithanagia kũrĩ Ayahudi. Handũ ha ũguo, akĩehera agĩthiĩ kũndũ kwarĩ hakuhĩ na werũ, gatũũra geetagwo Efiraimu, agĩikara kuo na arutwo ake.

⁵⁵ Na rîrîa Bathaka ya Ayahudi yakuhîrîirie, andũ aingĩ makĩambata kuuma matũũra-inĩ, magĩthiĩ Jerusalemu nĩ ùndũ wa igongona rîa gwĩtheria Bathaka ïtanakinya.

⁵⁶ Andũ acio magĩikara magĩcaragia Jesũ, na rîrîa maarũngiĩ nja ya hekarũ, makĩũrania atĩrĩ, “Mũgwĩciiria atĩa? Kaĩ hihi ategũũka Gĩathĩ-inĩ?”

⁵⁷ No athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na Afari-sai nĩmarutĩte watho atĩ mũndũ o wothe ùngĩamenyire harĩa Jesũ aarĩ, amarehere ũhoronĩgeetha mamũnyiite.

12

Jesũ Kũhakwo Maguta arĩ Bethania

¹ Mĩthenya ïtandatũ mbere ya Gĩathĩ kĩa Bathaka gũkinya, Jesũ agĩthiĩ Bethania, kũrĩa Lazaro ũrĩa aariũkĩtie aatũũraga.

² Nĩ kwarugirwo irio cia hwaĩ-inĩ nĩ ùndũ wa Jesũ. Maritha nĩwe watungataga, nake Lazaro aarĩ ũmwe wa arĩa maikarĩte metha-inĩ na Jesũ.

³ Nake Mariamu akĩoya cuba ya maguta manungi wega na ma goro mũno, akĩhaka Jesũ magũrũ, agĩcooka akĩmũgiria na njuĩrĩ yake.* Nayo nyũmba ikĩiyũra mũtararĩko mwega wa maguta macio.

⁴ No mũrutwo ũmwe wa Jesũ wetagwo Judasi Isikariota, ũrĩa wacookire kũmũkunyañira, akĩregana na ùndũ ũcio, akiuga atĩrĩ,

---

* **12:3** Mariamu nĩonanirie wendo mũnene nĩ ùndũ wa gũitĩrĩria Jesũ maguta macio nyarĩrĩ, na kũmũhuura na njuĩrĩ ciake.

5 “Nĩkĩ kĩragiririe maguta macio mendio na mbeeca icio iheo athĩni? Nĩmaraiganĩte mũcaara wa mwaka mũgima.”

6 Ndoigire ũguo nĩ ũndũ wa gũcaĩra athĩni, no oigire ũguo nĩ ũndũ aarĩ mũici, tondũ nĩwe wakuuaga mũhuko wa mbeeca, na nĩaiyaga imwe akahũthĩra we mwene.

7 Nake Jesũ agĩcookia atĩrĩ, “Tiganai nake, araigĩte maguta macio nĩ ũndũ wa mũthenya ũrĩa ngaathikwo.

8 Athĩni mũrĩ nao hĩndĩ ciothe, no nĩ mũtirĩkoragwo na nĩ hĩndĩ ciothe.”

9 Ihinda-inĩ o rĩu gĩkundi kĩnene kĩa Ayahudi gĩkĩmenya atĩ Jesũ aarĩ kũu na gĩgĩũka, na gĩtiokire nĩ ũndũ wa Jesũ tu, no ningĩ nĩgeetha kĩone o na Lazaro ũcio aariũkĩtie kuuma kũrĩ arĩa akuũ.

10 Nĩ ũndũ ũcio athĩnjĩri-Ngai arĩa anene magĩthugunda kũũraga Lazaro o nake,

11 nĩgũkorwo nĩ ũndũ wake Ayahudi aingĩ nĩmathiiaga kũrĩ Jesũ na makamwĩtĩkia.

Jesũ Gũtoonya Jerusalemu na Ũhootani

12 Mũthenya ũcio ũngĩ andũ aingĩ arĩa mokĩte nĩ ũndũ wa Gĩathĩ kũu[†] makĩgua atĩ Jesũ aarĩ njĩra-inĩ agĩthĩ Jerusalemu.

13 Magĩkuua mĩkĩndũ,[‡] magĩthĩĩ namo kũmũtũnga, makĩanagĩrĩra atĩrĩ,
“Hosana!”

[†] 12:12 Andũ aingĩ mũno nĩmookaga gũkũngũira Gĩathĩ kĩa Bathaka. [‡] 12:13 Mĩkĩndũ yatũmagĩrwo gũkũngũira ũhootani.

“Kūrathimwo-rĩ, nĩ mündũ ũrĩa ũgũũka na rĩitwa rĩa Mwathani!”

“Kūrathimwo-rĩ, nĩ Mũthamaki wa Isiraeli!”

14 Nake Jesũ akĩona njaũ ya ndigiri, akĩmũkarĩra, o ta ũrĩa kwandĩkĩtwo atĩrĩ,

15 “Tiga gwĩtigĩra, wee Mwarĩ wa Zayuni; ta rora, mũthamaki waku nĩarooka, aikarĩire njaũ ya ndigiri.”

16 Arutwo ake matiambĩte gũtaũkĩrwo nĩ gĩtũmi kĩa maũndũ macio. No Jesũ aarĩkia kũgoocithio nĩguo maataũkĩrwo atĩ maũndũ macio maandĩkĩtwo nĩ ũndũ wake, na atĩ ũguo noguo maamwĩkĩte.

17 Nakĩo gĩkundi kĩa andũ kĩrĩa kĩarĩ nake rĩrĩa eetire Lazaro oime mbĩrĩra-inĩ na akĩmũriũkia kuuma kũrĩ arĩa akuũ gĩgĩthiĩ na mbere kũmemerekia ũhoru ũcio.

18 Andũ aingĩ magĩũka gũtũnga Jesũ nĩ ũndũ nĩmaiguĩte atĩ nĩaringĩte kĩaama kũu.

19 Nĩ ũndũ ũcio Afarisai makĩrana atĩrĩ, “Ta kĩonei tũtirĩ ũndũ tũreeka. Onei ũrĩa andũ othe mamũrũmĩrĩire!”

Jesũ Kũratha Ũhoru wa Gĩkuũ Gĩake

20 Na rĩrĩ, nĩ kwarĩ na Ayunani gatagatĩ-inĩ ka arĩa maathiĩte gũthathaiya Ngai Gĩathĩ-inĩ kũu.

21 Nao magĩũka kũrĩ Filipu, ũrĩa woimĩte itũũra rĩa Bethisaida kũu Galili, marĩ na ihooya, makĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthuuri ũyũ, no twende kuona Jesũ.”

22 Nake Filipu agĩthiĩ akĩra Anderea ũhoru ũcio, nao eerĩ magĩthiĩ makĩra Jesũ.

23 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ihinda nĩrĩkinyu Mũrũ wa Mũndũ agoocithio.

24 Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, tiga hĩndĩ ya ngano yambire kũgũa tĩiri-inĩ ikue-rĩ, itũũraga ĩrĩ iiki. No ĩngĩkua, nĩciaraga maciaro maingĩ.

25 Mũndũ ũrĩa wendete muoyo wake nĩakoowo nĩguo, na mũndũ ũrĩa ũthũire muoyo wake arĩ gũkũ thĩ, nĩakaũtũuria nginya muoyo wa tene na tene.

26 Ũrĩa wothe ũndungatagĩra no nginya anũmĩrĩre, nĩgeetha harĩa ndĩ o nayo ndungata yakwa ĩgaakorwo ho. Ũrĩa ũndungatagĩra-rĩ, nake Baba nĩarĩmũtĩaga.

27 “Rĩu ngoro yakwa nĩratangĩka, na nĩ ngũkiuga atĩa? Njuge, ‘Baba honokia harĩ ihinda rĩrĩ?’ Aca, gĩtũmi gĩkĩ nĩkĩo gĩtũmĩte nginyie ihinda rĩrĩ.

28 Baba, goocithia rĩtwa rĩaku!”

Hĩndĩ ĩyo mũgambo ũkiuma igũrũ ũkiuga atĩrĩ, “Nĩndĩrĩgoocithĩtie na no ngũrĩgoocithia o rĩngĩ.”

29 Nakĩo gĩkundi kĩa andũ kĩrĩa kĩarĩ ho na gĩkĩigua ũguo, gĩkiuga atĩ mũgambo ũcio nĩwarurumaga; nao arĩa angĩ makiuga atĩ nĩ mũraika wamwarĩria.

30 Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Mũgambo ũcio ndũnaaria nĩ ũndũ wakwa, no waria nĩ ũndũ wanyu.

31 Hĩndĩ nĩ nginyu thĩ ĩno ĩtuĩrwo ciira; nake mũnene wa thĩ ĩno nĩekũingatwo.

32 No nĩ ndaarĩkia kũhaicio igũrũ kuuma thĩ, nĩngaguucĩrĩria andũ othe harĩ nĩ.”

³³ Oigire ũguo nĩgeetha onanie gĩkuũ kĩrĩa agaakua.

³⁴ Gĩkundi kũu gĩkiuga atĩrĩ, “Nĩtũiguĩte ku-uma Watho-inĩ atĩ Kristũ egũtũũra tene na tene, nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩ atĩa ũguo woiga atĩ ‘Mũrũ wa Mũndũ no nginya ahaicio igũrũ’? Ũcio ‘Mũrũ wa Mũndũ’ nũũ?”

³⁵ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Nĩmũgũkorwo na ũtheri ihinda rĩngĩ inini. Thiagai rĩrĩa mũrĩ na ũtheri, nduma ĩtanamũtumanĩra. Mũndũ ũrĩa ũthiiga na nduma ndamenyaga kũrĩa arathĩ.

³⁶ Mwĩhokagei ũtheri hĩndĩ ĩrĩa mũrĩ naguo, nĩgeetha mũtuĩke ciana cia ũtheri.” Nake Jesũ aarĩkia kwaria, akĩmehitha, agĩĩthĩra.

Ayahudi gũthiĩ na Mbere na kwaga Gwĩtĩkia

³⁷ O na thuutha wa Jesũ kũringa ciana icio ciothe makĩonaga-rĩ, matiigana kũmwĩtĩkia.

³⁸ Ũndũ ũcio warĩ wa kũhingia kiugo kĩa Isaia ũrĩa mũnabii kĩrĩa kũũragia atĩrĩ:

“Mwathani, nũũ wĩtĩkĩtie ũhoru witũ,
nakuo guoko kwa Mwathani kũguũrĩrio ũ?”

³⁹ Nĩ ũndũ ũcio matingĩetĩkirie, nĩ tondũ Isaia nĩoigĩte handũ hangĩ atĩrĩ:

⁴⁰ “Nĩamatũite atumumu,
na akoomia ngoro ciao,
nĩgeetha matikoone na maitho mao,
kana mataũkĩrwo ngoro-inĩ ciao,
o na kana magariũrũke, na niĩ ndĩmahonie.”

⁴¹ Isaia oigire ũguo nĩ ũndũ nĩooneete riiri wa Jesũ, na akĩaria ũhoru wake.

⁴² No o na gũtariĩ o ũguo, aingĩ o na gatagatĩ ka atongoria a Ayahudi nĩmamwĩtĩkirie. No nĩ

ũndũ wa Afarisai, matingĩoimbũrire wĩtikio wao nĩ gwĩtigĩra matikaingatwo thunagogi;

⁴³ Nĩgũkorwo nĩmendete kũgoocwo nĩ andũ gũkĩra kũgoocwo nĩ Ngai.

⁴⁴ Jesũ agĩcooka akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũrĩa ũnjĩtikĩtie, to nĩ nyiki etĩkĩtie, no etĩkĩtie o na ũrĩa wandũmire.

⁴⁵ Hĩndĩ irĩa mũndũ ũcio andora, onaga ũrĩa wandũmire.

⁴⁶ Nĩ njũkĩte gũkũ thĩ ndĩ ũtheri, nĩgeetha gũtikagĩe o na ũmwe ũnjĩtikĩtie ũngĩkara nduma-inĩ.

⁴⁷ “Ha ũhoru wa mũndũ ũrĩa ũiguaga ũhoru wakwa no akaaga kũũhingia, ndikũmũtuĩra ciira; nĩgũkorwo ndiokire gũtuĩra andũ a thĩ ciira, no ndokire kũmahonokia.

⁴⁸ Mũtuanĩri ciira arĩ ho, harĩ mũndũ ũrĩa ũndegaga na akaaga gwĩtikĩra ciugo ciakwa; kiugo kiu ndaaririe nĩkĩo gĩkaamũtuĩra ciira mũthenya wa mũthia.

⁴⁹ Nĩgũkorwo ndiaririe ndĩrĩte nĩ mwene, no Baba ũrĩa wandũmire nĩwe wanjathire ũrĩa ingiuga, na ũrĩa ingĩaria.

⁵⁰ Nĩnjũũĩ atĩ rĩathani rĩake rĩkinyagia mũndũ muoyo-inĩ wa tene na tene. Nĩ ũndũ ũcio ũhoru ũrĩa wothe njaragia no ũrĩa Baba anjĩrĩte njarie.”

13

Jesũ Gũthambia Arutwo ake Nyarĩrĩ

¹ Na rĩrĩ, gwatigĩtie o hanini Gĩathĩ kĩa Bathaka gĩkinye. Jesũ nĩamenyete atĩ ihinda

rĩake rĩa kuuma gũkũ thĩ athiĩ kũrĩ Ithe nĩrĩakinyĩte. Na tondũ nĩendete arĩa maarĩ ake gũkũ thĩ, akĩmoonĩa ũrĩa aamendete nginya kĩrĩkĩrĩro.

² Na rĩrĩa maarĩaga irio cia hwaĩ-inĩ, Mũcukani nĩarĩkĩtie gwĩkĩra ngoro-inĩ ya Judasi Isikariota, mũrũ wa Simoni, meciiria ma gũkunyaĩra Jesũ,

³ Jesũ nĩamenyete atĩ Ithe nĩamũheete ũhoti wa maũndũ mothe, na atĩ oimĩte kũrĩ Ngai, na acookaga kũrĩ o Ngai;

⁴ nĩ ũndũ ũcio Jesũ agĩũkĩra, akiuma hau maarĩagĩra, akĩruta nguo yake ya igũrũ, akĩoya taurũ, akĩioha njohero.

⁵ Thuutha wa ũguo, agĩitĩrĩra maaĩ kĩaĩ-inĩ na akĩambĩrĩria gũthambia arutwo ake nyarĩrĩ, akĩmagiragia na taurũ ĩyo eyohete njohero.

⁶ Na aakinya harĩ Simoni Petero, Petero akĩmũũria atĩrĩ, “Hĩ, Mwathani, wee nĩwe ũgũũthambia nyarĩrĩ?”

⁷ Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndũngĩmenya ũrĩa ndĩreka rĩu, no thuutha-inĩ nĩũrĩmenya.”

⁸ Petero akĩmwĩra atĩrĩ, “Aca, wee ndũrĩ hĩndĩ ũngĩthambia nyarĩrĩ ciakwa.”

Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Itangĩgũthambia, ndũngĩgĩa ngwatanĩro na niĩ.”

⁹ Simoni Petero akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mwathani, ndũgaathambie o nyarĩrĩ ciiki, no gũthambie moko o na mũtwe!”

¹⁰ Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũndũ wĩthambĩte mwĩrĩ abatairio nĩ gwĩthamba o nyarĩrĩ ciiki; mwĩrĩ wake wothe nĩ mũtheru. Na inyuĩ mũrĩ atheru, o na gũtuĩka ti inyuothe.”

11 Nīgūkorwo nīamenyete ūrĩa ũkaamūkunyañra, na nīkĩo oigire atĩ ti othe maarĩ atheru.

12 Aarĩkia kũmathambia nyarĩrĩ, akĩhumba nguo yake ya igūrũ, na agĩcooka harĩa aikarĩte. Akĩmooria atĩrĩ, “Nĩmwataũkĩrwo nĩ ũguo ndamwĩka?”

13 Mũnjĩtaga ‘Mūrutani’ na ‘Mwathani’, na ũguo nĩguo kūrĩ, nīgūkorwo ũguo nĩguo ndĩ.

14 Na rĩrĩ, kuona atĩ Nĩ, Mwathani na Mūrutani wanyu, nĩndamũthambia nyarĩrĩ-rĩ, o na inyuĩ nĩmwagĩrĩrwo mũthambanagie nyarĩrĩ mũndũ na ūrĩa ũngĩ.

15 Nĩndamuonia kionereria nĩguo mwĩkage o ta ũguo ndamwĩka.

16 Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, gũtirĩ ndungata nene gũkĩra mwathi wayo, kana mūtũmwo agakĩra ūrĩa ũmūtũmĩte.

17 Kuona atĩ rĩu nĩmũmenyete maũndũ maya, nĩmũrĩrathimagwo mwameka.

Jesũ Kũratha Ũhoru wa Gũkunyañrwo Gwake

18 “Ndiraaria ũhoru wanyu inyuothe; nĩnjũũĩ arĩa thuurĩte. No ũhoru ũyũ nĩ wa kũhingia maandĩko marĩa moigĩte atĩrĩ, ‘O ūrĩa tũrĩanagĩra irio nake nĩangarũrũkĩte.’”

19 “Ndĩramwĩra maũndũ maya rĩu matanekĩka, nĩgeetha hĩndĩ ĩrĩa marĩkĩka mũrĩnjĩtĩkia atĩ nĩ nĩ nĩ we.

20 Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ūrĩa wothe wamũkagĩra mũndũ ūrĩa ndũmĩte nĩ nĩ mwene aamũkagĩra; na ūrĩa wothe ũnyamũkagĩra, aamũkagĩra ūrĩa wandũmire.”

²¹ Jesũ aarĩkia kuuga ũguo, agĩtangĩka ngoro na akiumbũra atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ũmwe wanyu nĩekũngunyanĩra.”

²² Nao arutwo ake makĩambĩrĩria kũrorana marigĩtwo nũũ gatagatĩ-inĩ kao aaragia ũhoro wake.

²³ Ũmwe wao, mũrutwo ũrĩa Jesũ endete, aikarĩte thĩ etiiranĩtie na Jesũ.

²⁴ Nake Simoni Petero akĩheneria mũrutwo ũcio, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ta mũurie araaria ũhoro wa ũ.”

²⁵ Nake mũrutwo ũcio, agĩitiirania na Jesũ na akĩmũũria atĩrĩ, “Mwathani, ũcio nũũ ũraaria ũhoro wake?”

²⁶ Jesũ agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ ũrĩa ngũhe kĩenyũ gĩkĩ kĩa mũgate ndaarĩkia gũgĩtobokia thubu-inĩ.” Na aarĩkia gũtobokia kĩenyũ kĩa mũgate thubu-inĩ, agĩkĩhe Judasi Isikariota mũrũ wa Simoni.

²⁷ Judasi aarĩkia kũrĩa mũgate ũcio, Mũcukani akĩmũingĩra.

Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũrĩa ũkiriĩ gwĩkarĩ, ĩka narua.”

²⁸ No gũtirĩ o na ũmwe warĩ metha-inĩ wataũkĩrwo nĩ gĩtũmi kĩa Jesũ kũmwĩra ũguo.

²⁹ Na tondũ Judasi nĩwe waigaga mbeeca-rĩ, amwe magĩciiria Jesũ aamwĩraga agũre kĩrĩa kĩabataranĩtie nĩ ũndũ wa Gĩathĩ, kana aheane kĩndũ nĩ ũndũ wa arĩa athĩni.

³⁰ Nake Judasi aarĩkia kwamũkĩra mũgate ũcio, akiuma nja. Na kwarĩ ũtukũ.

Jesũ Kũratha atĩ Petero Nĩekũmũkaana

31 Na Judasi aarĩkia gũthiĩ, Jesũ akiuga atĩrĩ, “Rĩu Mũrũ wa Mũndũ nĩagoocithĩtio, nake Ngai nĩagoocithĩtio arĩ thĩinĩ wake.

32 Angĩkorwo Ngai nĩagoocithĩtio thĩinĩ wake, Ngai nĩekũgoocithia Mũriũ arĩ thĩinĩ wake mwene, na amũgoocithie o narua.

33 “Ciana ciakwa, ngũkorwo na inyuĩ o gwa kahinda kanini. Nĩmũkanjaria, na o ta ũrĩa ndeerire Ayahudi, no taguo ngũmwĩra: Kũrĩa ndĩrathiĩ, inyuĩ mũtingĩhota gũũka.

34 “Ngũmũhe rĩathani rĩerũ: Endanagai mũndũ na ũrĩa ũngĩ. O ta ũrĩa ndĩmwendete, o na inyuĩ no nginya mwendanage mũndũ na ũrĩa ũngĩ.

35 Ũndũ ũyũ nĩguo ũrĩmenyithagia andũ othe atĩ mũrĩ arutwo akwa, mũngĩendana mũndũ na ũrĩa ũngĩ.”

36 Simoni Petero akĩmũũria atĩrĩ, “Mwathani nĩ kũ ũgũthiĩ?”

Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Kũrĩa ngũthiĩ, mũtingĩhota kũnũmĩrĩra rĩu, no nĩmũrĩnũmĩrĩra thuutha-inĩ.”

37 Petero akĩmũũria atĩrĩ, “Mwathani nĩ kĩĩ kĩngĩgiria ngũrũmĩrĩre rĩu? Nĩ nĩngũruta muoyo wakwa nĩ ũndũ waku.”

38 Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Atĩ no ũrute muoyo waku nĩ ũndũ wakwa? Ngũkwĩra atĩrĩ na ma, ngũkũ itanakũga, nĩũrĩngaana maita matatũ!

14

Jesũ Kũũmĩrĩria Arutwo Ake

¹ “Mūtigatangĩke ngoro, mwĩhokei Ngai; o na niĩ mũnjĩhoke.

² Thĩinĩ wa nyũmba ya Baba kũrĩ na ciikaro ny-ingĩ; gũtangĩrĩ ũguo ingĩrĩ kũmwĩra. Nĩngũthĩĩ kuo kũmũthondekera handũ.

³ Na ndathiĩ na ndamũthondekera handũ-rĩ, nĩngacooka ndĩmũgũire nĩgeetha o na inyuĩ mũkoragwo harĩa ndĩ.

⁴ Njĩra ya kũrĩa ndĩrathiĩ inyuĩ nĩmũmũĩ.”

Jesũ Nĩwe Njĩra ya Gũthĩĩ kũrĩ Baba

⁵ Nake Toma akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, ithuĩ tũtiũĩ kũrĩa ũgũthĩĩ, nĩ ũndũ ũcio-rĩ, njĩra tũngĩkĩmĩmenya atĩa?”

⁶ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Niĩ nĩ niĩ njĩra, na nĩ niĩ ũhoru ũrĩa wa ma, na nĩ niĩ muoyo. Gũtirĩ mũndũ ũkinyaga kũrĩ Baba atagereire harĩ niĩ.

⁷ Korwo nĩmũũmenyete kũna, no mũmenye Baba o nake. Kuuma rĩu, nĩmũmũĩ na nĩ mũmuonete!”

⁸ Filipu akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, tuonie Baba na ithuĩ nĩtũkũiganĩra.”

⁹ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Filipu, ndũrĩ wamenya o na thuutha wa gũkorwo na inyuĩ ihinda iraihu ũguo? Mũndũ ũrĩa wothe ũnyonete nĩonete Baba. Ũngĩkiuga atĩa atĩ, ‘Tuonie Baba’?”

¹⁰ Kaĩ ũtetĩkĩtie atĩ niĩ ndĩ thĩinĩ wa Baba, na atĩ Baba arĩ thĩinĩ wakwa? Ciugo iria ndĩmwĩraga ti ciakwa niĩ mwene; no Baba ũrĩa ũtũũraga thĩinĩ wakwa, nĩwe ũraruta wĩra wake.

11 Njĩtikiai rĩrĩa nguuga atĩ ndĩ thĩinĩ wa Baba, nake Baba arĩ thĩinĩ wakwa; kana mũgĩtikie nĩ ũndũ wa ũira wa ciama iria ningaga.

12 Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũndũ ũrĩa wothe ũnjĩtikĩtie, nĩarĩkaga maũndũ marĩa njĩkaga. Na nĩageeka o na maũndũ manene kũrĩ macio, tondũ ndĩrathiĩ kũrĩ Baba.

13 Na ũrĩa wothe mũkahooya, nĩngawĩka thĩinĩ wa rĩitwa rĩakwa, nĩgeetha Mũriũ arehere Baba riiri.

14 Mwahooya ũndũ o wothe thĩinĩ wa rĩitwa rĩakwa, nĩndĩrĩwĩkaga.

Jesũ Kwĩranĩra Roho Mũtheru

15 “Angĩkorwo nĩmũnyendete, nĩmũrĩathĩkagĩra ũrĩa ndĩmwathĩte.

16 Na nĩ nĩngahooya Baba, nake nĩakamũhe Mũteithia ũngĩ aikarage na inyuĩ nginya tene,

17 nake nĩwe Roho ũrĩa wa ma. Nao andũ a gũkũ thĩ matingĩmwĩtikĩra tondũ matimuonaga na matimũũĩ. No inyuĩ nĩmũmũĩ nĩgũkorwo atũũranagia na inyuĩ, na aikaraga thĩinĩ wanyu.

18 Ndikũmũtiga ta ciana cia ngoriai, nĩngũũka kũrĩ inyuĩ.

19 Thuutha wa ihinda inyinyi, thĩ ndĩgũcooka kũnyona, no inyuĩ nĩmũrĩnyonaga. Tondũ nĩndũũraga muoyo, o na inyuĩ nĩmũgũtũura muoyo.

20 Mũthenya ũcio nĩmũkamenya atĩ nĩ ndĩ thĩinĩ wa Baba, na inyuĩ mũrĩ thĩinĩ wakwa, na nĩ ndĩ thĩinĩ wanyu.

21 Ũrĩa wothe ũiguaga maathani makwa na akamaathĩkĩra, ũcio nĩwe ũnyendete. Nake

ũcio ũnyendete nĩariendagwo nĩ Baba, o na nĩ nĩndĩmwendaga na ndĩionithanagie kũrĩ we.”

22 Nake Judasi (no ti Isikariota) akiuga atĩrĩ, “No rĩrĩ Mwathani, nĩ kĩ gĩgũtũma wĩonithanie kũrĩ ithuĩ na ti kũrĩ andũ a gũkũ thĩ?”

23 Nake Jesũ agĩcookia atĩrĩ, “Mũndũ o wothe ũnyendete nĩariathĩkagĩra ũrutani wakwa. Baba nake nĩarĩmwendaga, na nĩtũrĩukaga kũrĩ we tũtũũranagie nake.

24 Ũrĩa ũtanyendete ndathĩkagĩra ũrutani wakwa. Ciugo icio mũiguaga ti ciakwa nĩ mwene; nĩ cia Baba ũrĩa wandũmire.

25 “Maũndũ maya mothe ndamwarĩria tũrĩ o na inyuĩ.

26 No rĩrĩ, we Mũteithia, na nĩwe Roho Mũtheru, ũrĩa Baba agaatumũ thĩinĩ wa rĩtwa rĩakwa, nĩakamũruta maũndũ mothe na amũrĩrĩkanie ũrĩa wothe ndĩmwĩrite.

27 Thayũ nĩguo ngũmũtigĩra; thayũ wakwa nĩguo ndaamũhe. Ndikũmũhe thayũ ta ũrĩa ũheanagwo nĩ andũ a gũkũ thĩ. Mũtigatangĩke ngoro kana mwĩtigĩre.

28 “Inyuĩ nĩmwaiguire ngiuga atĩrĩ, ‘Nĩngũthĩ na nĩngacooka njũke kũrĩ inyuĩ rĩngĩ.’ Angĩkorwo nĩmũnyendete-rĩ, no mũkene tondũ ndĩrathĩ kũrĩ Baba, nĩgũkorwo Baba nĩ mũnene kũrĩ nĩ.

29 Ndamwĩra maũndũ macio o rĩu matanekĩka nĩgeetha rĩrĩa magekĩka mũgeetĩkia.

30 Ndikũmwarĩria ũhoru ũyũ ihinda iraaya, nĩgũkorwo mũnene wa gũkũ thĩ nĩarooka. We ndarĩ na hinya wa kũnjatha,

³¹ no andũ a gũkũ thĩ no nginya mamenye atĩ nĩnyendete Baba, na atĩ njikaga o ũrĩa Baba anjathĩte.

“Ũkai rĩu; nĩtũthĩĩ.

15

Mũthabibũ na Honge

¹ “Nĩ nĩ nĩ mũthabibũ ũrĩa wa ma nake Baba nĩwe mũrĩmĩri.

² Rũhonge o ruothe rũrĩ thĩinĩ wakwa rūtaciara nĩarũtemaga akarweheria. Naruo rũhonge o ruothe rũrĩa rũciaraga nĩarũceehaga nĩguo rũciare maciaro maingĩ makĩria.

³ Inyuĩ o na rĩu mũrĩ atheru nĩ ũndũ wa ũhoru ũrĩa ndĩmũheete.

⁴ Ikaragai thĩinĩ wakwa na nĩ nĩndĩrĩkaraga thĩinĩ wanyu. Gũtirĩ rũhonge rũngĩciara maciaro rũrĩ rwiki; no nginya rũikare thĩinĩ wa mũthabibũ. O na inyuĩ mũtingĩciara maciaro mũtangĩkara thĩinĩ wakwa.

⁵ “Nĩ nĩ mũthabibũ, na inyuĩ mũrĩ honge. Mũndũ angĩkara thĩinĩ wakwa na nĩ njikare thĩinĩ wake, nĩarĩciaraga maciaro maingĩ; tondũ mũtarĩ hamwe na nĩ mũtirĩ ũndũ mũngĩhota gwĩka.

⁶ Mũndũ o wothe angĩaga gũikara thĩinĩ wakwa-rĩ, atariĩ o ta rũhonge rũrĩa rũteagwo rũkooma; honge icio nĩkũnganio ciũnganagio, igaikio mwaki-inĩ ikahĩa.

⁷ Mũngĩkara thĩinĩ wakwa, nacio ciugo ciakwa ciikare thĩinĩ wanyu, hooyai o kĩrĩa gĩothe mũngĩenda, na nĩmũkũheo kĩa.

8 Ūndũ ūrĩa ũngĩgocithia Baba nĩ atĩ, mūciarage maciaro maingĩ nĩguo mwĩonanie mūrĩ arutwo akwa.

9 “O ta ūrĩa Baba anyendete, ũguo noguo na niĩ ndĩmwendete. Rĩu-rĩ, ikaragai o wendo-inĩ wakwa.

10 Mũngĩathĩkĩra maathani makwa-rĩ, nĩmūrĩkaraga wendo-inĩ wakwa o ta ūrĩa niĩ njathĩkĩire maathani ma Baba na ngaikara wendo-inĩ wake.

11 Ndamwĩra maũndũ macio nĩguo gĩkeno gĩakwa kīgĩe thĩinĩ wanyu, nakĩo gĩkeno kĩanyu gĩkinyanĩre.

12 Rĩathani rĩakwa nĩ rĩĩrĩ: Endanagai inyuĩ ene, o ta ūrĩa niĩ ndĩmwendete.

13 Gūtĩrĩ mũndũ ūrĩ wendo mūnene kūrĩ ũyũ, atĩ mũndũ no arute muoyo wake nĩ ūndũ wa arata ake.

14 Inyuĩ mūrĩ arata akwa, mũngĩĩka ūrĩa ndĩmwathĩte.

15 Ndigũcooka kũmwĩta ndungata, tondũ ndungata ndĩmenyaga ūrĩa mũmĩathi areeka; no inyuĩ ndĩmwĩtĩte arata nĩgũkorwo maũndũ marĩa mothe ndĩrutĩte kuuma kūrĩ Baba nĩndĩmũmenyithĩtie.

16 Ti inyuĩ mwathuurire, no nĩ niĩ ndamũthuurire, na ngĩmwamũra mũthĩĩ mũgaciare maciaro, namo maciaro macio matũũre. Nake Baba nĩakamũhe kĩrĩa gĩothe mũkahooya thĩinĩ wa rĩĩtwa rĩakwa.

17 Rĩĩrĩ nĩrĩo rĩathani rĩakwa: Endanagai.

Andũ a Thĩ Gũthũũra Arutwo

18 “Andũ a thĩ mangĩmũthũũra, menyai atĩ nĩ nĩ maambire gũthũũra.

19 Korwo mũrĩ a gũkũ thĩ, andũ a thĩ no mamwende ta mũrĩ ao. No rĩrĩ, inyuĩ mũtirĩ a gũkũ thĩ, no nĩndĩmũthuurĩte kuuma kũrĩ andũ a thĩ. Nĩkĩo andũ a thĩ mamũthũire.

20 Ririkanai ũhoru ũrĩa ndamwĩrĩre atĩrĩ, ‘Gũtirĩ ndungata nene gũkĩra mũmĩathi.’ Angĩkorwo nĩ nĩmanyariirire, o na inyuĩ nĩmakamũnyarira. Angĩkorwo nĩmathĩkĩire ũrutani wakwa o na wanyu nĩmakawathĩkĩra.

21 Nao makaamwĩka ũguo nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩakwa, nĩgũkorwo matiũĩ ũrĩa wandũmire.

22 “Korwo ndiokire ngĩmahe ũhoru, mat-ingĩamenyire nĩ ehia. No rĩu matirĩ na kĩngwatio nĩ ũndũ wa mehia mao.

23 Mũndũ ũrĩa ũũthũũrĩte, nĩathũũire Baba o nake.

24 Korwo ndiĩkĩte gatagatĩ-inĩ kao maũndũ marĩa matarĩ mekwo nĩ mũndũ ũngĩ mat-ingĩamenyire nĩ ehia. No rĩu nĩmonete ciama ici, no no maathũire na magathũũra Baba.

25 No nĩgeetha kũhingio ũrĩa kwandĩkĩtwo Watho-inĩ wao atĩrĩ, ‘Nĩmathũũrĩre hatarĩ gĩtũmi.’

26 “Hĩndĩ ĩrĩa Mũteithia agooka, ũrĩa ngaamũtũmĩra kuuma kũrĩ Baba, na nĩwe Roho wa ma ũrĩa uumaga kũrĩ Baba, we nĩakaheana ũira wakwa.

27 Na o na inyuĩ no nginya mũkaaruta ũira, tondũ mũtũũrĩte na nĩ kuuma o kĩambĩrĩria.

16

1 “Ndamwĩra maũndũ macio mothe nĩgeetha

mũtikanae gũtiganĩria wĩtkio.

² Nĩmakamũingata thunagogi-inĩ; na ũhoro wa ma nĩ atĩ, kũrĩ hĩndĩ ĩgũũka rĩrĩa mũndũ o wothe ũkaamũũraga ageciiragia atĩ nĩ Ngai aratungatĩra.

³ Mageekaga maũndũ macio nĩ ũndũ matimenyete Baba o na kana makaamenya.

⁴ Ndamwĩra maũndũ macio nĩgeetha hĩndĩ ĩyo yakinya mũkaaririkana atĩ nĩndamwĩrite. Ndi-amwĩrire maũndũ macio kĩambĩrĩria-inĩ tondũ ndaarĩ hamwe na inyuĩ.

Wĩra wa Roho Mũtheru

⁵ “Rĩu nĩngũthĩ kũrĩ ũrĩa wandũmire. No gũtirĩ o na ũmwe wanyu ũranjũũria atĩrĩ, ‘Ūrathĩ kũ?’

⁶ Mwaiyũrwo nĩ kĩa nĩ tondũ nĩndamwĩra maũndũ macio.

⁷ No ngũmwĩra atĩrĩ na ma, nĩ kwagĩrĩire nĩ thĩ nĩ ũndũ wanyu. Tondũ ndaaga gũthĩ, Mũteithia ndagooka kũrĩ inyuĩ. No ndaathĩ, nĩngamũtũma oke kũrĩ inyuĩ.

⁸ Nake oka, nĩakaiguithia andũ a gũkũ thĩ ũrĩa mahĩtĩtie ũhoro-inĩ wa mehia, na ũhoro-inĩ wa ũthingu, o na ũhoro-inĩ wa ciira:

⁹ Nĩmahĩtĩtie ũhoro-inĩ wa mehia, nĩgũkorwo andũ matinjĩtĩkĩtie;

¹⁰ nĩmahĩtĩtie ũhoro-inĩ wa ũthingu, nĩgũkorwo ndĩrathĩ kũrĩ Baba kũrĩa mũtangĩcooka kũnyona;

¹¹ na nĩmahĩtĩtie ũhoro-inĩ wa ciira tondũ mũnene wa gũkũ thĩ nĩarĩkĩtie gũtuĩrwo ciira.

12 “Ndĩ na maũndũ mangĩ maingĩ ma kũmwĩra, makĩria ya marĩa mũngĩhota kũũmĩrĩria rĩu.

13 No rĩrĩ, Roho Mũtheru ũcio wa ma oka, nĩakamũtongoria ũhoro-inĩ ũrĩa wa ma wothē. Ndakaaragia ũhoro wake mwene; akaaragia ũhoro wa maũndũ marĩa aigũite, ningĩ nĩakamwĩra ũhoro wa maũndũ marĩa magooka thuutha.

14 Nĩakangoocithia nĩgũkorwo nĩakamũmenyithia ũhoro wakwa ũrĩa arutĩte kuuma kũrĩ nĩ.

15 Maũndũ mothe ma Baba nĩ makwa. Nĩkĩo ndamwĩra atĩ Roho nĩakamũmenyithia ũhoro wakwa ũrĩa arutĩte kuuma kũrĩ nĩ, mũũmenye.

16 “Thuutha wa kahinda kanini mũtikũnyona rĩngĩ na ningĩ thuutha wa kahinda kanini nĩmũkũnyona.”

Kĩeha kĩa Arutwo nĩ Gĩgũtuĩka Gĩkeno

17 Amwe a arutwo ake makĩũrania atĩrĩ, “Arenda kuuga atĩa rĩrĩa aroiga atĩ, ‘Thuutha wa kahinda kanini mũtikũnyona rĩngĩ na ningĩ atĩ thuutha wa kahinda kanini nĩmũkũnyona’, ningĩ atĩ ‘Tondũ ndĩrathiĩ kũrĩ Baba?’ ”

18 Magĩthiĩ na mbere kũũrania atĩrĩ, “Arenda kuuga atĩa rĩrĩa aroiga atĩ, ‘Kahinda kanini?’ Ithuĩ tũtiramēnya ũrĩa aroiga.”

19 Nake Jesũ akĩona atĩ nĩmendaga kũmũũria ũhoro ũcio, nĩ ũndũ ũcio akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ kũũrania mũrorania ũrĩa ngwendaga kuuga rĩrĩa njugire atĩ ‘Thuutha wa kahinda kanini mũtikũnyona rĩngĩ, na ningĩ thuutha wa kahinda kanini nĩmũkũnyona’?”

20 Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũkaarĩra na mũcakae rĩrĩa andũ a thĩ marakena. Inyuĩ mũkanyitwo nĩ kĩa, no kĩa, kĩanyu nĩgĩkagarũrũka gĩtuĩke gĩkeno.

21 Mũndũ-wa-nja agĩciara nĩakoragwo na ruo tondũ hĩndĩ yake nĩ nginyu; no aarĩkia gũciara kaana, akariganĩrwo nĩ ruo nĩ ũndũ wa gũkena nĩgũkorwo kaana nĩ gaaciarwo gũkũ thĩ.

22 O na inyuĩ noguo: Rĩu nĩ ihinda rĩanyu rĩa kĩa, no nĩngamuona rĩngĩ na nĩmũgakena, na gũtirĩ mũndũ o na ũmwe ũkaamũtunya gĩkeno kũ.

23 Mũthenya ũcio wakinya mũtigacooka kũnjũũria ũndũ o na ũrĩkũ. Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, Baba nĩakamũhe kĩrĩa gĩothe mũkaahooya thĩinĩ wa rĩitwa rĩakwa.

24 Nginyagia rĩu mũtirĩ mwahooya ũndũ thĩinĩ wa rĩitwa rĩakwa. Hooyai na nĩmũkũheo, nĩguo gĩkeno kĩanyu gĩkinyanĩre.

25 “O na gũtuĩka ngoretwo ngĩaria na ngerekano-rĩ, hĩndĩ nĩiroka rĩrĩa itagacooka kũmwarĩria na njĩra ĩyo, no ngaamwĩraga ũhoru wa Baba itekũhithĩrĩa.

26 Mũthenya ũcio nĩmũkahooyaga thĩinĩ wa rĩitwa rĩakwa. Ndiroiga atĩ nĩngahooyaga Baba ithenya rĩanyu.

27 No rĩrĩ, Baba we mwene nĩamwendete, nĩgũkorwo inyuĩ nĩmũnyendete, na nĩmwĩtkĩtie atĩ ndoimire kũrĩ Ngai.

28 Nĩ ndoimire kũrĩ Baba, ngĩũka gũkũ thĩ; na rĩu nĩnguuma gũkũ thĩ, njooke kũrĩ Baba.”

29 Hĩndĩ ĩyo arutwo a Jesũ makiuga atĩrĩ, “Rĩu nĩũratũhe ũhoru wega, ũtekwaria na

ngerekano.

³⁰ Rĩu nĩtwamenya atĩ wee nĩũũĩ maũndũ mothe, na atĩ o na ndũbataire mũndũ o na ũrĩkũ akũũrie ciũria. Ũhoro ũcio nĩwatũma twĩtĩkie atĩ woimĩte kũrĩ Ngai.”

³¹ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Rĩu nĩmwetĩkia!

³² No hĩndĩ nĩroka, na nĩnginyu, rĩrĩa mũkahurunjũka, o mũndũ athĩ gwake mũciĩ. Mũkaandiga ndĩ nyiki, no ndirĩ nyiki, nĩgũkorwo Baba arĩ hamwe na nĩ.

³³ “Ndamwĩra maũndũ macio nĩgeetha mũgĩe na thayũ thĩinĩ wakwa. Gũkũ thĩ nĩmũrĩonaga thĩina. No ũmĩrĩriai! Nĩ nĩndooretie thĩ.”

17

Jesũ Kwĩhoera

¹ Jesũ aarĩkia kuuga maũndũ macio, agĩtiira maitho akĩrora na igũrũ, akĩhooya, akiuga atĩrĩ:

“Baba hĩndĩ nĩ nginyu. Gocithia Mũrũguo, nĩguo nake Mũrũguo akũgocithie.

² Nĩgũkorwo nĩmũheete ũhoti wa gwatha andũ othe, nĩguo arĩa othe ũmũheete amahe muoyo wa tene na tene.

³ Na rĩu ũyũ nĩguo muoyo wa tene na tene: Atĩ makũmenye, o Wee Ngai ũrĩa wa ma, na mamenye Jesũ Kristũ, ũrĩa ũtũmĩte.

⁴ Nĩngũgocithĩtie gũkũ thĩ na ũndũ wa kũrĩkia wĩra ũrĩa waheire ndute.

⁵ Na rĩu Baba, ngoocithia ndĩ mbere yaku na riiri ũrĩa ndaarĩ nago hamwe nawe o mbere thĩ ĩtaanagĩa.

Jesũ Kũhoera Arutwo ake

⁶ “Nĩnguũrĩrie andũ arĩa waheire gũkũ thĩ rĩitwa rĩaku. Acio maarĩ aku; nawe ũkĩihe o, nao nĩmathĩkĩire kiugo gĩaku.

⁷ Na rĩu nĩmamenyete atĩ indo iria ciothe ũheete ciumĩte kũrĩ wee.

⁸ Nĩgũkorwo nĩndamaheire ciugo iria waheire, nao magĩciĩtikĩra. Nĩmamenyire hatarĩ nganja atĩ ndoimire kũrĩ wee, na magĩtikĩra atĩ wee nĩwe wandũmire.

⁹ Acio nĩo ndĩrahoera. Ndirahoera andũ a gũkũ thĩ, no ndĩrahoera arĩa ũũheete, nĩgũkorwo nĩ aku.

¹⁰ Kĩrĩa gĩothe ndĩ nakĩo nĩ gĩaku, na kĩrĩa gĩothe ũrĩ nakĩo nĩ gĩakwa. Naguo ũgooci nĩũũkĩte kũrĩ nĩ nĩ ũndũ wao.

¹¹ Ndigũikara gũkũ thĩ rĩngĩ, no-o marĩ o gũkũ thĩ, na nĩ ndĩroka kũrĩ wee. Baba Mũtheru, magitĩre na ũhoti wa rĩitwa rĩaku, rĩitwa rĩrĩa waheire, nĩgeetha matuĩke ũmwe o ta ũrĩa ithuĩ tũrĩ ũmwe.

¹² Rĩrĩa ndĩraarĩ nao, nĩndĩramagitagĩra na ngamamenyerera na rĩitwa rĩu waheire. Gũtirĩ o na ũmwe ũũrĩte o tiga ũrĩa wathĩrĩrwo kwanangwo nĩguo Maandĩko mahingio.

¹³ “Rĩu ndĩroka kũrĩ wee, no maũndũ maya ndĩroiga ndĩ o gũkũ thĩ, nĩguo maiyũrwo nĩ gĩkeno gĩakwa kĩrĩ gĩkinyanĩru kũna thĩnĩ wao.

¹⁴ Nĩndĩmaheete kiugo gĩaku, nao andũ a gũkũ thĩ makamathũũra, nĩgũkorwo o ti a gũkũ thĩ rĩngĩ, o ta ũrĩa nĩ itarĩ wa gũkũ thĩ.

¹⁵ Ihooya rĩakwa ti ũmarute gũkũ thĩ, no nĩ atĩ ũmagitagĩre kuuma kũrĩ ũrĩa mũũru.

16 O ti a gũkũ thĩ, o ta ũrĩa o na niĩ itarĩ wakuo.

17 Maamũre, ũmatherie na ũhoru ũrĩa wa ma; ũhoru waku niĩguo ũhoru wa ma.

18 O ta ũrĩa wandũmire gũkũ thĩ, na niĩ noguo ndamatũma kũrĩ andũ a gũkũ thĩ.

19 Ndĩtheretie nĩ ũndũ wao, niĩguo o nao matherio kũna nĩ ũhoru ũrĩa wa ma.

Jesũ Kũhoera Etĩkia othe

20 “Ningĩ to aya oiki ndĩrahoera. Ndĩrahoera o na arĩa angĩ makaanjĩtĩkia nĩ ũndũ wa ndũmĩrĩri ya aya,

21 niĩguo othe matuĩke ũmwe Baba, o ta ũrĩa we ũrĩ thĩinĩ wakwa na niĩ ndĩ thĩinĩ waku. O nao marogĩa thĩinĩ witũ nĩgeetha andũ a gũkũ thĩ metĩkie atĩ nĩwe ũndũmĩte.

22 Nĩndĩmaheete riiri ũrĩa waheire, niĩguo matuĩke ũmwe o ta ũrĩa ithuĩ tũrĩ ũmwe,

23 niĩ ndĩ thĩinĩ wao, nawe ũrĩ thĩinĩ wakwa. Marotuĩka ũmwe kũna, nĩgeetha andũ a gũkũ thĩ mamenye atĩ nĩwe wandũmire, na atĩ niĩmendete o ta ũrĩa ũnyendete.

24 “Baba, ngwenda arĩa ũũheete makorwo na niĩ harĩa ndĩ na mone riiri wakwa, riiri ũrĩa ũũheete nĩ ũndũ niĩwanyendete thĩ itanombwo.

25 “Baba Mũthingu, o na gũtuĩka andũ a gũkũ thĩ matikũũ-rĩ, niĩ nĩngũũĩ, nao nĩ moĩ atĩ nĩwe ũndũmĩte.

26 Nĩngũmenyithanĩtie kũrĩ o, na nĩngũkĩrĩrĩria gũkũmenyithania, nĩgeetha wendani ũrĩa ũnyendete naguo ũikarage thĩinĩ wao na niĩguo o na niĩ mwene ngoragwo thĩinĩ wao.”

18

Jesũ Kũnyitwo

¹ Jesũ aarĩkia kũhooya, agĩthiĩ arĩ na arutwo ake, makĩringa mũkuru wa Karũũĩ ga Kidironi. Mũrĩmo ũcio ũngĩ nĩ haarĩ na mũgũnda wa mĩtamaiyũ, agĩtoonya ho na arutwo ake.

² Na rĩrĩ, Judasi, ũrĩa wamũkunyanĩire, nĩooĩ handũ hau, nĩ ũndũ Jesũ nĩacemanagĩria ho kaingĩ na arutwo ake.

³ Nĩ ũndũ ũcio Judasi agĩthiĩ hau mũgũnda-inĩ ũcio, atongoretie mbũtũ ya thigari na anene amwe kuuma kũrĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na Afarisai. Nao nĩmakuuĩte icinga, na matawa, na indo cia mbaara.

⁴ Nake Jesũ nĩ ũndũ nĩamenyaga maũndũ marĩa mothe maakirie kũmũkora-rĩ, akiumĩra akĩmooria atĩrĩ, “Nũũ mũracaria?”

⁵ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ Jesũ wa Nazarethi.”

Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Niĩ nĩ niĩ we.” (Nake Judasi ũcio wamũkunyanĩire aarũngiĩ hau hamwe nao.)

⁶ Rĩrĩa Jesũ aameerire atĩrĩ, “Niĩ nĩ niĩ we,” magĩcooka na thuutha makĩgũa thĩ.

⁷ O rĩngĩ Jesũ akĩmooria atĩrĩ, “Nũũ mũracaria?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ Jesũ wa Nazarethi.”

⁸ Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ndamwĩra atĩ nĩ niĩ we. Akorwo nĩ niĩ mũracaria-rĩ, rekei andũ aya mathĩĩ.”

⁹ Gwekĩkire ũguo nĩgeetha ũhoru ũrĩa aarĩtie ũhinge, rĩrĩa oigire atĩrĩ, “Andũ arĩa waheire gũtirĩ o na ũmwe wao ndeete.”

¹⁰ Hĩndĩ ĩyo Simoni Petero, tondũ aarĩ na rūhiũ rwa njora, akĩrũcomora na agĩtinia gũtũ kwa ũrĩo kwa ndungata ya mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene. (Ndungata ĩyo yetagwo Maliku.)

¹¹ Nake Jesũ agĩatha Petero atĩrĩ, “Cookia rūhiũ rwaku rwa njora! Gĩkombe kĩrĩa Baba aaheeterĩ, nĩngwaga gũkĩnyũra?”

Jesũ Gũtwarwo kwa Anasi

¹² Nayo mbũtũ ĩyo ya thigari na mũnene wayo, hamwe na anene acio a Ayahudi makĩnyiita Jesũ. Makĩmuoha na

¹³ makĩamba kũmũtwara kwa Anasi, ũrĩa warĩ mũthoniwe wa Kaiafa, ũrĩa warĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene mwaka ũcio.

¹⁴ Kaiafa nĩwe wataarĩte Ayahudi atĩ no gũkorwo arĩ wega mũndũ ũmwe akuĩre andũ othe.

Petero Gũkaana Jesũ Ihinda rĩa Mbere

¹⁵ Simoni Petero marĩ na mũrutwo ũngĩ makĩrũmĩrĩra Jesũ. Na tondũ mũrutwo ũcio nĩoĩo nĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, agĩtwarana na Jesũ kũu nja ya mũthĩnjĩri-Ngai ũcio mũnene.

¹⁶ No Petero agĩtigwo etereire hau nja ya kĩhingo. Nake mũrutwo ũcio ũngĩ, woĩo nĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, agĩcooka, akĩaria na mũirĩtu ũrĩa warĩ kĩhingo-inĩ agĩtoonyia Petero.

17 Nake mũirĩtu ũcio warĩ kĩhingo-inĩ akĩũria Petero atĩrĩ, “Kaĩ wee ũrĩ ũmwe wa arutwo a mũndũ ũyũ?”

Nake agĩcookia agĩkiuga atĩrĩ, “Aca, ndirĩ ũmwe wao.”

18 Na rĩrĩ, ndungata na thigari ciarũgamĩte irigiicĩirie mwaki ũrĩa ciakĩtie ikĩwota, tondũ kwarĩ na heho. Petero o nake aarũgamĩte hamwe nao agĩota mwaki.

Mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa Mũnene kũũria Jesũ Ciũria

19 Ihinda-inĩ o rĩu, mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene oragia Jesũ ũhoru wa arutwo ake na ũhoru wa ũrutani wake.

20 Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ njarĩirie andũ othe a thĩ itarĩ ũndũ ngũhitha, na ngarutana hĩndĩ ciothe thunagogi-inĩ o na hekarũ-inĩ, kũrĩa Ayahudi othe macemanagia. Ndirĩ ũndũ njaragia na hitho.

21 Ūranjũria ũguo nĩkĩ? Ūria arĩa mananjigua ngĩaria. Ti-itherũ nĩmoĩ ũrĩa ndanoiga.”

22 Rĩrĩa Jesũ oigire ũguo, ũmwe wa thigari iria ciarĩ hau akĩmũgũtha rũhĩ, akĩmũũria atĩrĩ, “Ūguo nĩguo ũgũcookeria mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene?”

23 Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Angĩkorwo nĩndoiga ũũru-rĩ, heana ũira wa ũũru ũcio. No angĩkorwo ndaaria ũhoru wa ma-rĩ, wangũthĩra kĩ?”

24 Nake Anasi akĩmũneana atwarwo arĩ o muohe kũrĩ Kaiafa mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene.

Petero Gũkaana Jesũ rĩa Keerĩ na rĩa Gatatũ

25 O hĩndĩ ĩyo Simoni Petero arũgamĩte agĩota mwaki, akĩũrio atĩrĩ, “Kaĩ wee ũrĩ ũmwe wa arutwo a mũndũ ũyũ?”

Nake agĩkaana, akiuga atĩrĩ, “Aca, ndirĩ ũmwe wao!”

26 Ndungata ĩmwe ya mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, na yarĩ ya mbarĩ ya mũndũ ũrĩa Petero aatinĩtie gũtũ, ĩkĩmũũria atĩrĩ, “Na githĩ nĩ ndirakuonire mũrĩ nake hau mũgũnda-inĩ wa mĩtamaiyũ?”

27 O rĩngĩ Petero agĩkaana, na o hĩndĩ ĩyo ngũkũ ĩgĩkũga.

Jesũ Mbere ya Pilato

28 Ningĩ Ayahudi makĩruta Jesũ gwa Kaiafa makĩmũtwara gĩikaro-inĩ kĩa Barũthi wa Kĩroma. Hĩndĩ ĩyo kwarĩ rũciinĩ tene, na nĩgeetha matikagwatwo nĩ thaahu, Ayahudi matiatoonyire gĩikaro kũ; nĩ ũndũ nĩmendaga mahote kũrĩa gĩathĩ kĩa Bathaka.

29 Nĩ ũndũ ũcio Pilato akiuma akĩmakora kũu nja akĩmooria atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ mũramũthitangĩra kĩ?”

30 Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Atangĩrĩ muuni watho-rĩ, tũtingĩmũrehe kũrĩ we.”

31 Nake Pilato akĩmeera atĩrĩ, “Kĩmuoei inyuĩ ene mũkamũciirithie kũringana na watho wanyu.”

Nao Ayahudi makĩregana na ũhoro ũcio, makĩuga atĩrĩ, “Ithuĩ tũtirĩ na rũũtha rwa kũũraga mũndũ o na ũ.”

32 Maũndũ maya mekĩkire nĩgeetha ciugo iria Jesũ aarĩtie akĩonania mũthemba wa gĩkuũ kĩrĩa agaakua ihingio.

33 Pilato agĩcooka agĩtoonya gĩkaro kũu kĩa Barũthi, agĩita Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Wee nĩwe mũthamaki wa Ayahudi?”

34 Nake Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Ūcio nĩ woni waku, kana nĩ andũ makwĩrĩte ũhoru wakwa?”

35 Nake Pilato akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ ndĩkĩrĩ Mũyahudi? Andũ anyu na athĩnjĩri-Ngai arĩa anene nĩo makũneanĩte kũrĩ nĩ. Nĩ atĩa wĩkĩte?”

36 Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ūthamaki wakwa ti wa gũkũ thĩ. Korwo nĩ ũguo-rĩ, ndungata ciakwa nicingĩndũĩrĩire ndikanyĩitwo nĩ Ayahudi. No ũthamaki wakwa nĩ wa kuuma kũndũ kũngĩ.”

37 Nake Pilato akĩmũcookeria atĩrĩ, “nĩ ũndũ wa ũguo-rĩ, wee ũkĩrĩ Mũthamaki!”

Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩwaria ma kuuga atĩ nĩ ndĩ Mũthamaki. Ma nĩ atĩrĩ, gĩtũmi gĩkĩ nĩkĩo gĩatũmire njiarwo, na nĩkĩo ndokire gũkũ thĩ atĩ nyumbũrage ũhoru ũrĩa wa ma. Mũndũ o wothe ũrĩ mwena wa ũhoru wa ma nĩathikagĩrĩria.”

38 Nake Pilato akĩmũũria atĩrĩ, “Ūhoru wa ma nĩ ũrĩkũ?” Aarĩkia kũũria ũguo akiuma nja o rĩngĩ agĩthĩ kũrĩ Ayahudi akĩmeera atĩrĩ, “Ndirona gĩtũmi gĩa kũmũthitangĩra.

39 No ningĩ nĩ mũtugo wanyu hĩndĩ ya Bathaka ndĩmuohorere mũndũ ũmwe. Nĩmũkwenda ndĩmuohorere ‘mũthamaki wa Ayahudi’?”

40 Nao makĩanĩrĩra, magĩcookia atĩrĩ, “Aca, tũtikwenda ũcio! Tuohorere Baraba!” Na rĩrĩ, Baraba ũcio aarĩ mũtunyani.

19

Jesũ Gũtuĩrwo kwambwo Mũtĩ-Igũrũ

¹ Hĩndĩ ĩyo Pilato akĩoya Jesũ, akĩmũhũũrithia iboko.

² Nacio thigari igĩtuma thũmbĩ ya mĩigua, ikĩmwĩkĩra mũtwe, na ikĩmũhumba kanjũ ya rangi wa ndathi,

³ igathiiaga harĩ we o ihinda kwa ihinda, ikamũnyũrũragia ikiugaga atĩrĩ, “Ngeithi, mũthamaki wa Ayahudi!” Nacio ikamũgũthaga ũthiũ na hĩ.

⁴ O rĩngĩ Pilato akiuma nja, akĩĩra Ayahudi atĩrĩ, “Ta onei ngũmũruta nja ndĩmũrehe kũrĩ inyuĩ, nĩguo mũmenye atĩ nĩ ndionete ũndũ o na ũrĩkũ angĩthitangĩrwo.”

⁵ Rĩrĩa Jesũ oimire nja ekĩrĩte thũmbĩ ĩyo ya mĩigua na ehumbĩte kanjũ ĩyo ya rangi wa ndathi-rĩ, Pilato akĩmeera atĩrĩ, “Mũndũ nĩ ũyũ!”

⁶ Rĩrĩa athĩnjĩri-Ngai arĩa anene o na atongoria a Ayahudi maamuonire, makĩanĩrĩra makiuga atĩrĩ, “Mwambithie mũtĩ-igũrũ! Mwambithie mũtĩ-igũrũ!”

No Pilato akĩmacookeria atĩrĩ, “Muoei mũmwambe mũtĩ igũrũ arĩ inyuĩ. Ha ũhoru wakwa, ndirona ũndũ o na ũrĩkũ angĩthitangĩrwo.”

⁷ Nao Ayahudi makiuga magwatĩirie atĩrĩ, “Ithui nĩtũrĩ watho; na kũringana na watho ũcio no nginya akue, tondũ nĩetuĩte Mũrũ wa Ngai.”

⁸ Rĩrĩa Pilato aiguire ũguo, agĩĩtigĩra mũno makĩria,

⁹ agĩcooka thĩnĩ wa nyũmba ĩyo ya ũthamaki. Ningĩ akĩũria Jesũ atĩrĩ, “Wee-rĩ, uumĩte kũ?” Nowe Jesũ ndaigana kũmũcookeria.

¹⁰ Pilato akĩmũũria atĩrĩ, “Kaĩ ũkũrega kũnjarĩria? Kaĩ ũtooĩ ndĩ na ũhoti wa gũkuohorithia, kana wa gũkwambithia mũtĩ igũrũ?”

¹¹ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Wee ndũngĩrĩ na ũhoti igũrũ rĩakwa korwo ndũheetwo guo kuuma igũrũ. Nĩ ũndũ ũcio ũrĩa ũũneanire kũrĩwe nĩwe ũrĩ na mehia marĩa manene.”

¹² Kuuma hĩndĩ ĩyo, Pilato akĩgeria kuohora Jesũ, no Ayahudi magĩthĩ na mbere kwanĩrĩa atĩrĩ, “Ũngĩrekereria mũndũ ũyũ, wee ndũrĩ mũrata wa Kaisari. Mũndũ o wothe wĩtuaga mũthamaki nĩamenete Kaisari.”

¹³ Rĩrĩa Pilato aiguire ũguo-rĩ, akiumia Jesũ nja, na agĩkarĩra gĩtĩ kĩa mũtuanĩri ciira handũ hoĩkaine ta “Harĩa-haare-Mahiga” (na heetagwo na Kĩhibirania Gabatha).

¹⁴ Kwarĩ mũthenya wa Ihaarĩria rĩa Kiumia gĩa Gĩathĩ kĩa Bathaka; na kwarĩ ta thaa thita.

Nake Pilato akĩra Ayahudi atĩrĩ, “Ũyũ mũthamaki wanyu.”

¹⁵ No-o makĩanĩrĩa, makiuga atĩrĩ, “Mweherie! Mweherie! Mwambithie mũtĩ-igũrũ!”

Nake Pilato akĩmoooria atĩrĩ, “Nyambithie Mũthamaki wanyu?”

Nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene magĩcookia atĩrĩ, “Ithuĩ tũtirĩ mũthamaki ũngĩ tiga Kaisari.”

¹⁶ Mũthia-inĩ Pilato akĩmũneana kũrĩ o nĩguo akambwo mũtĩ-igũrũ.

Jesũ Kwambwo Mũtĩ-Igũrũ

Nacio thigari ikĩnyiita Jesũ.

¹⁷ Na ekuũire mũtharaba wake agĩthiĩ nginya harĩa heetagwo “Ha Ihĩndĩ rĩa Mũtwe” (na no ho hetagwo na Kĩhibirania, Gologotha.)

¹⁸ Hau nĩho maamwambire, na hamwe nake makĩamba andũ angĩ eerĩ, ũmwe mwena ũmwe na ũcio ũngĩ mwena ũcio ũngĩ; nake Jesũ arĩ gatagatĩ.

¹⁹ Nake Pilato akĩandĩkithia kĩbaũ na gĩkĩhũũrĩrwo mũtharaba-inĩ. Nakĩo kĩandĩkitwo atĩrĩ, JESŪ WA NAZARETHI, MŪTHAMAKI WA AYAHUDI.

²⁰ Nao Ayahudi aingĩ magĩthoma maandĩko macio, nĩgũkorwo handũ harĩa Jesũ aambĩirwo haarĩ hakuhi na itũũra rĩu inene, nakĩo kĩbaũ kũ kĩandĩkitwo na Kĩhibirania, na Kĩlatini, na Kĩyunani.*

²¹ Nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene a Ayahudi makĩira Pilato atĩrĩ, “Tiga kwandĩka ‘Mũthamaki wa Ayahudi’, no andĩka atĩ mũndũ ũyũ nĩ kuuga oigire atĩ nĩwe mũthamaki wa Ayahudi.”

²² Nake Pilato akĩmacookeria atĩrĩ, “Ūguo ndandĩka nĩndandĩka.”

²³ Rĩrĩa thigari ciarĩkirie kwamba Jesũ, ikĩoya nguo ciake, igĩcigayania maita mana, o mũndũ yake, no kanjũ yatigarire. Nguo ĩyo ndĩarĩ na rūtumo, yatumĩtwo kuuma igũrũ nginya thĩ ĩrĩ o taama ũmwe.

---

* **19:20** Rũthiomi rwa Asuriata rwarĩ rũmwe rwa thiomi iria Ayahudi maaragia, na Kĩhibirania, na Kĩlatini, o hamwe na Kĩyunani.

24 Nacio ikiirana atĩrĩ, “Nĩtũtigei kũmĩtarũra; rekei tũmĩcuukĩre mĩtĩ nĩguo tũmenye ũrĩa ũgũthiĩ nayo.”

Gwekĩkire ũguo nĩguo Maandĩko mahinge mariã moigĩte atĩrĩ,

“Maagayanire nguo ciakwa,

na magĩcuukĩra kanjũ yakwa mĩtĩ.”

Ũguo nĩguo thigari ciekire.

25 Hakuhĩ na mũtharaba wa Jesũ nĩho nyina aarũgamĩte, na mwarĩ wa nyina na nyina, na Mariamu mũtumia wa Kiliopa, na Mariamu Mũmagidali.

26 Rĩrĩa Jesũ onire nyina na mũrutwo ũrĩa endete marũngiĩ hakuhĩ nake, akĩira nyina atĩrĩ, “Mũtumia ũyũ, ũcio mũrũguo,”

27 agĩcooka akĩira mũrutwo ũcio atĩrĩ, “Ũcio maitũguo.” Kuuma hĩndĩ ĩyo mũrutwo ũcio akĩoya nyina wa Jesũ, agĩthiĩ gũtũũra mũciĩ kwa mũrutwo ũcio.

Gũkua kwa Jesũ

28 Thuutha ũcio, Jesũ amenya atĩ maũndũ mothe nĩmathira, na nĩguo Maandĩko mahinge, akiuga atĩrĩ, “Nĩnyootiĩ.”

29 Hau nĩ haarĩ na cuba yarĩ na thiki, nĩ ũndũ ũcio thigari igĩtobokia thibũnji ho, igĩcooka igĩthecerera thibũnji ĩyo rũthanju-inĩ rwa mũthobi, ikĩmĩtwarĩrĩria kanua-inĩ ka Jesũ.

30 Hĩndĩ ĩrĩa Jesũ aamĩkundire, akiuga atĩrĩ, “Ũhoru nĩwathira.” Na oiga ũguo, akĩinamia mũtwe, agĩtuĩkana.

31 Na rĩrĩ, kwarĩ mũthenya wa Ihaarĩria wa Ayahudi, nĩguo marokere Thabatũ ya mwanya.

Na tondũ Ayahudi matiendaga mũĩrĩ ãyo ãtigwo mũĩtharaba-inĩ hĩndĩ ya Thabatũ, makĩũria Pilato aathane atĩ andũ acio maambĩtwo moinwo magũrũ, na mũĩrĩ yao ãcuurũrio.

³² Nĩ ũndũ ũcio thigari igĩthĩĩ ikiuna magũrũ ma mũndũ wa mbere ũrĩa mambanĩrio na Jesũ na igĩcooka ikiuna ma ũcio ũngĩ.

³³ No rĩrĩa maakinyire harĩ Jesũ na makĩona atĩ nĩarĩkĩtie gũkua, makĩaga kuuna magũrũ make.

³⁴ Handũ ha ũguo-rĩ, mũthigari ũmwe agĩtheeca Jesũ mbaru na itimũ, na o rĩmwe hakiura thakame na maaĩ.

³⁵ Nake mũndũ ũrĩa wonire maũndũ macio nĩarutĩte ũira, naguo ũira wake nĩ wa ma. We nĩooĩ atĩ aaragia ũhoru wa ma, na oimbũraga nĩgeetha o na inyuĩ mwĩtĩkie.

³⁶ Namo maũndũ macio meekĩkire nĩgeetha Maandĩko mahinge marĩa moigĩte atĩrĩ, “Gũtirĩ ihĩndĩ o na rĩmwe rĩake rĩkoinwo.”

³⁷ O na ningĩ no harĩ Maandĩko mangĩ moigĩte atĩrĩ, “Makeerorera mũndũ ũrĩa maathecire.”

Gũthikwo kwa Jesũ

³⁸ Thuutha ũcio, Jusufu wa Arimathea akĩhooya Pilato mwĩrĩ wa Jesũ. Na rĩrĩ, Jusufu aarĩ mũrutwo wa Jesũ, no amũrũmagĩrĩra na hitho tondũ wa gwĩtigĩra Ayahudi. Nake Pilato akĩmũhe rũtha, nake agĩthĩĩ agĩkuua mwĩrĩ ũcio.

³⁹ Maathiire na Nikodemo, ũrĩa wathiĩte kũrĩ Jesũ ũtukũ. Nikodemo agĩtwara mũtukanio wa manemane na thubiri ingĩkinya o ta ratiri mũrongo mũgwanja na ithano.

⁴⁰ Nao eerĩ makĩoya mwĩrĩ wa Jesũ, makĩwoha na mataama ma gatani hamwe na mĩtukanio ĩyo mĩnungi wega, kũringana na mĩtugo ya Ayahudi ya gũthikana.

⁴¹ Hau Jesũ aambĩirwo nĩ haarĩ na mũgũnda, na thĩinĩ wa mũgũnda ũcio nĩ kwarĩ na mbĩrĩra njerũ, ĩrĩa ĩtakoretwo ĩgĩtwo mwĩrĩ wa mũndũ o na ũmwe.

⁴² Tondũ kwarĩ mũthenya wa Ihaarĩria wa Ayahudi nĩguo marokere Thabatũ, na ningĩ nĩ ũndũ mbĩrĩra ĩyo yarĩ o hakuhĩ-rĩ, makĩiga Jesũ ho.

20

Mbĩrĩra Theri

¹ Na rĩrĩ, mũthenya wa mbere wa kwambĩrĩria kiumia rũciinĩ tene, kũrĩ o na nduma, Mariamu Mũmagidali nĩathire mbĩrĩra-inĩ na akĩona ihiga rĩrĩa rĩarĩ mũromo-inĩ rĩrĩ rĩeherie.

² Nĩ ũndũ ũcio agĩthĩ ateng'ere te kũrĩ Simoni Petero na mũrutwo ũrĩa ũngĩ, ũrĩa Jesũ endete, akĩmeera atĩrĩ, "Nĩmarutĩte Mwathani mbĩrĩra-inĩ, na tũtiũ harĩa mamũigĩte!"

³ Nĩ ũndũ ũcio Petero na mũrutwo ũcio ũngĩ makiumagara marorete mbĩrĩra-inĩ.

⁴ Marĩ o eerĩ magĩteng'era, no mũrutwo ũcio ũngĩ agĩkĩria Petero ihenya, agĩkinya mbĩrĩra-inĩ mbere.

⁵ Akĩnamĩrĩra, na akĩrora thĩinĩ, akĩona mataama ma gatani marĩ maige thĩ, no ndaa-toonyire.

⁶ Nake Simoni Petero, ũrĩa warĩ thuutha wake, agĩkinya na agĩtoonya mbĩrĩra thĩinĩ. Akĩona mataama ma gatani maigĩtwo hau,

7 o hamwe na gītambaya kīrīa Jesū ohetwo mūtwe agīthikwo. Nakīo gīakūnjītwo gīkaigwo kīrī giiki, gītārī hamwe na mataama macio ma gatani.

8 Thuutha ūcio mūrutwo ūcio ūngī, ūrīa wakinyīte mbīrīra-inī mbere, o nake agītoonya thīinī. Akīona na agītīkia.

9 (Nīgūkorwo nginyagia hīndī īyo matiako-retwo mataūkīrwo nī Maandīko atī Jesū nīarī ariūke kuuma kūrī arīa akuū.)

Jesū Kuumīrīra Mariamu Mūmagidali

10 Arutwo acio magīcooka makīinūka kwao,

11 no Mariamu akīrūgama hau nja ya mbīrīra akīrīraga. O akīrīraga-rī, akīinamīrīra, akīrora mbīrīra thīinī,

12 akīona araike eerī marī na nguo njerū, maikarīte thī harīa mwīrī wa Jesū waigītwo, ūmwe agaikara mūtwe-inī nake ūcio ūngī agaikara magūrū-inī.

13 Nao makīmūūria atīrī, “Mūtumia ūyū, nī kīī kīrakūrīria?”

Nake akīmacookeria atīrī, “Nī ūndū nīmeheretie Mwathani wakwa mbīrīra-inī, na ndiūī harīa mamūigīte.”

14 O hīndī īyo akīhūgūra, akīona Jesū arūgamīte hau, no ndaigana kūmenya atī aarī Jesū.

15 Nake Jesū akīmūūria atīrī, “Mūtumia ūyū, nī kīī kīrakūrīria? Nūū ūracaria?”

Mariamu agīīciiria atī ūcio aarī mūrīmi wa mūgūnda, akīmwīra atīrī, “Mūthuuri ūyū, akorwo nīwe ūmweheretie njīra harīa ūmūigīte nīguo thīī ngamuoe.”

16 Nake Jesũ akĩmwĩta, “Mariamu!”

Nake akĩhũgũra akĩmwĩtika na Kĩhibirania atĩrĩ, “Raboni!” (naguo nĩ kuuga Mũrutani).

17 Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndũkae kũnyiita, nĩ ũndũ ndirĩ ndĩrambata thiĩ kũrĩ Baba! No rĩrĩ, thiĩ kũrĩ arutwo akwa, ũmeere atĩrĩ, ‘Nĩndĩracooka thiĩ kũrĩ Baba, na nowe Ithe wanyu, njooke kũrĩ Ngai wakwa, na nowe Ngai wanyu.’”

18 Mariamu Mũmagidali agĩthiĩ kũrĩ arutwo, akĩmatwarĩra ũhoro, akĩmeera atĩrĩ, “Nĩnyonete Mwathani!” Na akĩmeera atĩ nĩwe wamwĩrite maũndũ macio.

Jesũ Kuumĩrĩra Arutwo Ake

19 Hwaĩ-inĩ wa mũthenya o ũcio wa mbere wa kwambĩrĩria kiumia, rĩrĩa arutwo maarĩ hamwe, na mĩrango ĩrĩ mĩhinge nĩ ũndũ wa gwĩtigĩra Ayahudi, Jesũ agĩũka akĩrũgama gatagatĩ-inĩ kao, akĩmeera atĩrĩ, “Gĩai na thayũ!”

20 Aarĩkia kuuga ũguo akĩmoonia moko make na mbaru ciake. Nao arutwo makĩiyũrwo nĩ gĩkeno nĩ ũndũ wa kuona Mwathani.

21 Na o rĩngĩ Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Gĩai na thayũ! O ta ũrĩa Baba aandũmire, noguo o na nĩ ndamũtũma.”

22 Na oiga ũguo, akĩmahuhĩrĩria mĩhũmũ yake, akĩmeera atĩrĩ, “Amũkĩrai Roho Mũtheru.

23 Arĩa othe mwarekera mehia mao, nĩmarĩrekagĩrwo, na arĩa othe mũtarĩrekagĩra, matirĩrekagĩrwo.”

Jesũ Kuumĩrĩra Toma

24 Na rĩrĩ, Toma (ũrĩa wetagwo Wa-mahatha), ũmwe wa arĩa ikũmi na eerĩ, ndaarĩ hamwe na arutwo rĩrĩa Jesũ okire.

25 Tondũ ũcio arutwo arĩa angĩ makĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩtuonete Mwathani.”

Nowe akĩmeera atĩrĩ, “Itoonete irema cia mĩcumarĩ moko-inĩ make, na ndoonyie kĩara gĩakwa hau irema-inĩ cia mĩcumarĩ, na njooke ndoonyie guoko mbaru-inĩ ciake, ndingĩtĩkia ũhoru ũcio.”

26 Thuutha wa kiumia kĩmwe, arutwo ake maarĩ kũu nyũmba rĩngĩ, na Toma aarĩ hamwe nao. O na gũtuĩka mĩrango yarĩ mĩhinge-rĩ, Jesũ agĩũka, akĩrũgama gatagatĩ-inĩ kao, akiuga atĩrĩ, “Gĩai na thayũ!”

27 Agĩcooka akĩira Toma atĩrĩ, “Toonyia kĩara gĩaku haha; rora moko makwa. Tambũrũkia guoko gwaku ũgũikie mbaru-inĩ ciakwa. Tiga kũgĩa na nganja, ĩtĩkia.”

28 Nake Toma akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani wakwa na Ngai wakwa!”

29 Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Wetĩkia tondũ nĩwanyona. Kũrathimwo nĩ arĩa metĩkagia matonete.”

30 Jesũ nĩaringire ciama ingĩ nyingĩ akĩonagwo nĩ arutwo ake, iria itaandĩkĩtwo Ibuku-inĩ rĩrĩ.

31 No rĩrĩ, ici ciandĩkĩtwo nĩgeetha mwĩtĩkie atĩ Jesũ nĩwe Kristũ, Mũrũ wa Ngai, na atĩ na ũndũ wa gwĩtĩkia mũgĩe na muoyo thĩinĩ wa rĩitwa rĩake.

21

Jesũ Kũringa Kĩama gĩa Kũgwatia Thamaki

1 Thuutha ũcio Jesũ nĩacookire akiumĩrĩra arutwo ake iria-inĩ rĩa Tiberia. Ũũ nĩguo kwa-haanire:

2 Simoni Petero, na Toma (ũrĩa wetagwo Wamahatha), na Nathanieli wa kuuma Kana ya Galili, na ariũ a Zebedi, o na arutwo angĩ eerĩ maarĩ hamwe.

3 Simoni Petero akĩmeera atĩrĩ, “Niĩ ndathiĩ gũtega thamaki.” Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Tũgũthiĩ nawe.” Nĩ ũndũ ũcio makiumagara, magĩtoonya marikabu, no ũtukũ ũcio matirĩ kĩndũ maagwatirie.

4 Rũciinĩ tene, Jesũ akĩrũgama hũgũrũrũ-inĩ cia iria, no arutwo matiamenyaga atĩ nĩ Jesũ.

5 Nake akĩmeeta akĩmooria atĩrĩ, “Arata akwa, nĩmũgwatĩtie thamaki?”

Nao magĩcookia makiuga atĩrĩ, “Aca.”

6 Nake akĩmeera atĩrĩ, “Ikiai wabu mwena wa ũrĩo wa marikabu na nĩmũkũgwatia.” Rĩrĩa meekire ũguo, makĩremwo nĩ kũguucia wabu ũcio nĩ ũrĩa thamaki icio ciarĩ nyingĩ.

7 Nake mũrutwo ũrĩa Jesũ eendete akĩĩra Petero atĩrĩ, “Nĩ Mwathani!” Na rĩrĩa Simoni Petero aiguire mũrutwo ũcio aamwĩra atĩ, “Nĩ Mwathani”, akĩĩoha nguo yake ya igũrũ (tondũ nĩamĩrutĩte), na akĩrũga maaĩ-inĩ.

8 Nao arutwo acio angĩ makĩmũrũmĩrĩra na marikabu maguucĩtie wabu ũiyũrite thamaki tondũ matiarĩ haraaya, maarĩ ta itĩina rĩa makinya igana rĩmwe kuuma hũgũrũrũ-inĩ.

9 Maarĩkia kuumĩria marikabu, makĩona mwaki wa makara wakĩtio hau, na thamaki irĩ njĩkĩre riiko, na mũgate.

10 Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Rehei thamaki imwe cia iria mwagwatia.”

11 Nake Simoni Petero akĩhaica marikabu akĩguucia wabu ũcio nginya hũgũrũrũ-inĩ. Naguo waiyũrite thamaki iria nene, 153, no o na irĩ nyingĩ ũguo, wabu ũcio ndwatuĩkire.

12 Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ũkai mwĩgagũre.” Hatĩrĩ o na ũmwe wa arutwo acio wamũũririe atĩrĩ, “Nĩwe ũ?” Nĩmamenyire atĩ nĩ Mwachani.

13 Nake Jesũ agĩthiĩ, akĩoya mũgate akĩmahe, agĩcooka akĩmahe thamaki o nacio.

14 Rĩrĩ nĩrĩo rĩarĩ ihinda rĩa gatatũ rĩa Jesũ kumĩrĩra arutwo ake thuutha wa kũriũka kuuma kũrĩ arĩa akuũ.

Jesũ Gũcookia Petero

15 Nao maarĩkia kũrĩa, Jesũ akĩũria Simoni Petero atĩrĩ, “Simoni mũrũ wa Jona, na ma ti-itherũ nĩũnyendete gũkĩra aya?”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Ĩĩ Mwachani, wee nĩũũĩ atĩ nĩngwendete.”

Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Heaga tũgondu twakwa gĩa kũrĩa.”

16 Ningĩ Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Simoni mũrũ wa Jona, ti-itherũ nĩũnyendete?”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ĩĩ Mwachani, wee nĩũũĩ atĩ nĩngwendete.”

Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Rĩithagia ng’onde ciakwa.”

17 Agĩcooka akĩmũũria hĩndĩ ya gatatũ atĩrĩ, “Simoni mũrũ wa Jona, nĩũnyendete?”

Nake Petero akĩigua ũũru ngoro nĩ ũndũ wa ũrĩa Jesũ aamũũririe hĩndĩ ya gatatũ

atĩrĩ, “Nĩũnyendete?” Nake akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, wee nĩũũĩ maũndũ mothe; wee nĩũũĩ atĩ nĩngwendete.”

Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Heaga ng’onde ciakwa gĩa kũrĩa.”

¹⁸ “Ngũkwĩra atĩrĩ na ma, rĩrĩa warĩ mwĩthĩ nĩwehumbaga nguo, ũgathiĩ kũrĩa ũkwenda; no rĩrĩa ũgaakũra, nĩũgatambũrũkia moko, nake mũndũ ũngĩ nĩagakũhumba nguo, acooke agũtware kũrĩa ũtekwenda gũthiĩ.”

¹⁹ Jesũ oigire ũguo nĩgeetha onanie gĩkuũ kĩrĩa Petero agaakua, agoocithie Ngai. Agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, “Nũmĩrĩra!”

²⁰ Nake Petero eehũgũra akĩona mũrutwo ũrĩa Jesũ endete amarũmĩrĩre. (Ūcio nĩ ũrĩa wetiranĩtie na Jesũ rĩrĩa marĩaga irio cia hwaĩ-inĩ, na nowe wamũũrĩtie atĩrĩ, “Mwathani, nũũ ũcio ũgũgũkunyaĩra?”)

²¹ Na rĩrĩa Petero aamuonire-rĩ, akĩũria atĩrĩ, “Mwathani, nake mũndũ ũyũ ũhoru wake nĩ atĩa?”

²² Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ingĩenda atũũre muoyo nginya rĩrĩa ngacooka-rĩ, ũcio ũkĩrĩ ũhoru waku? Wee no nginya ũnũmĩrĩre.”

²³ Nĩ ũndũ wa ũguo-rĩ, mũhuhu ũkĩhunja thĩinĩ wa aariĩ a Ithe witũ gũkĩrwo atĩ mũrutwo ũcio ndagakua. No Jesũ ndoigĩte atĩ ndagakua; ũrĩa oigĩte no atĩ, “Ingĩenda atũũre muoyo nginya rĩrĩa ngacooka-rĩ, ũcio ũkĩrĩ ũhoru waku?”

²⁴ Mũrutwo ũcio nĩwe ũrĩ na ũira wa maũndũ maya mothe, na nowe ũmaandĩkite. Na ithuĩ nĩtũũĩ atĩ ũira wake nĩ wa ma.

25 Jesũ nĩekire maũndũ mangĩ maingĩ. Korwo mothe nĩmandĩkirwo-rĩ, ngwĩgereria atĩ o na thĩ yothe ndĩngĩiganĩra mabuku marĩa mangĩandĩkwo.

**Biblica® Kiugo Gĩtheru Kĩa Ngai Kĩhingũre
Gikuyu: Biblica® Kiugo Gĩtheru Kĩa Ngai Kĩhingũre
(Bible) of Kenya**

copyright © 2013 Biblica, Inc.

Language: Kikuyu (Gikuyu)

Contributor: Biblica, Inc.

Wĩra ũyũ ũheanĩtwo na ũndũ wa rũtha rwa biacara rwa Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). Ũngĩenda kuona kobĩ ya rũtha rũrũ rwa biacara, rora rũrenda-inĩ rwa: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0>, kana ũtũme marũa kũrĩ: Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® nĩ mũhũri wa biacara wandĩkithĩtio nĩ Biblica, Inc., kũhũthĩra mũhũri wa biacara wa Biblica® kũbataraga marũa ma gwĩtikĩrio kuuma kũrĩ Biblica, Inc. Kuumana na rũtha rwa biacara rwa CC BY-SA, no ũkobie kana ũtambie wĩra ũyũ ũtarĩ mũgarũre, ĩndĩ ndũkagarũre rũri rwa biacara rwa Biblica®. Ũngĩgarũra kana ũkobie wĩra ũyũ, na tondũ wa ũguo ũtuĩke nĩ wĩra mwerũ uumanĩte na ũcio-rĩ, no nginya weheria mũhũri wa biacara wa Biblica®. Wĩra-inĩ ũcio mwerũ no nginya wonanie nĩ maũndũ marĩkũ ũgarũrĩte, na ũtarĩrie wĩra-inĩ ũcio ta ũũ: “Wĩra wa kĩhumo warĩ wa Biblica, Inc. na ũheanĩtwo tũhũ ng’enda-inĩ cia www.biblica.com na open.bible.”

Kĩmenyitha kĩa Mwene-wĩra no nginya kĩaandĩkwo iratathi rĩa kĩongo kĩa wĩra kana rĩa ũhoru wa Mwene-wĩra ta ũũ:

Biblica® Kiugo Gĩtheru Kĩa Ngai Kĩhingũre™

Kĩmenyithia kĩa Mwene-wĩra © 2013 nĩ Biblica, Inc.

Biblica® Open Kikuyu Holy Word of God™

Copyright © 2013 by Biblica, Inc.

“Biblica” nĩ mũhũri wa biacara wandĩkithĩtio wabici-inĩ ya United States Patent and Trademark Office nĩ Biblica, Inc. Ũhũthĩrĩtwo na rũtha.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

No nginya wĩtikĩrie wĩra ũcio mwerũ ũgarũrĩte ũheanwo na ũndũ wa rũtha rwa biacara rũu rwa CC BY-SA.

Ũngĩenda kũmenyithia Biblica, Inc. ũhoru wĩgiĩ ũtaũri waku wa wĩra ũyũ-rĩ, twandĩkire rũrenda-inĩ rwa: <https://open.bible/contact-us>.

This work is made available under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). To view a copy of this

license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® is a trademark registered by Biblica, Inc., and use of the Biblica® trademark requires the written permission of Biblica, Inc. Under the terms of the CC BY-SA license, you may copy and redistribute this unmodified work as long as you keep the Biblica® trademark intact. If you modify a copy or translate this work, thereby creating a derivative work, you must remove the Biblica® trademark. On the derivative work, you must indicate what changes you have made and attribute the work as follows: "The original work by Biblica, Inc. is available for free at www.biblica.com and open.bible."

Notice of copyright must appear on the title or copyright page of the work as follows:

Biblica® Kiugo Gĩtheru Kĩa Ngai Kĩhingũre™

Kĩmenyithia kĩa Mwene-wĩra © 2013 nĩ Biblica, Inc.

Biblica® Open Kikuyu Holy Word of God™

Copyright © 2013 by Biblica, Inc.

"Biblica" nĩ mũhũri wa biacara wandĩkithĩtio wabici-inĩ ya United States Patent and Trademark Office nĩ Biblica, Inc. Ũhũthĩritwo na rũtha.

"Biblica" is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

You must also make your derivative work available under the same license (CC BY-SA).

If you would like to notify Biblica, Inc. regarding your translation of this work, please contact us at <https://open.bible/contact-us>.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-07

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 6 May 2025 from source files dated 7 May 2025

fc720f23-baa2-5544-80d5-259f1bddeb63